

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 3493
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Narodna znaša mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440
Celje, Kocenova ul. 8 Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Srednje šole kot socialni problem

Ne samo takrat, ko stopajo absolventi raznih šol v življenje, temveč že dolgo poprej, ko se mladi dijaki še ne zavedajo resnosti življenjskega boja, se že vidi, da spadajo srednje šole tudi med naše velike socialne probleme in ne samo med kulturne. Mnogi, ki imajo že davno za seboj šole in dobro vedo, koliko jim pomagajo v življenjski borbi, razmišljajo večkrat o šoli kot socialnem problemu, ki vidijo mladino, ki se vsi- pa iz šolskih zavodov. Da je šola med našimi socialnimi problemi pa se vidi in občuti seveda posebno tedaj, ko se raz- glašajo zaključki semestrov.

Te dni smo pisali o zaključku prvega semestra na realnih in klasičnih gimnazijah v dravski banovini. Zabeležiti smo morali, da je na 14 učnih zavodih od 9.306 dijakov in dijakinj prvi seme- ster uspešno dovršilo samo 5.094. Pred nami so tudi poročila o semestralnih zaključkih srednjih šol iz drugih pokrajin države in slovenskim dijakom in di- jakom v tolažbo bodi takoj povedano, da so rezultati drugod v splošnem še slabši kakor v naši banovini.

Prvi semester ima že od nekdaj svoje posebne težave. V nižjih razredih so začetniki, ki se še niso uveljavili v šola- nje, v višjih razredih pa povečana učna stvarna sprva muči one dijake, ki so le s težavo izdelali prejšnji razred. Nek- daj so lahko profesorji te težave upo- števali v veliko večji meri, sedaj pa to ni več mogoče, ker člen 54. zakona o srednjih šolah kategorično zahteva, da mora učiteljski zbor odstraniti iz šole dijake, ki dobiho v prvem semestru iz učnih predmetov nad polovico slabih in najslabših ocen (oceni 2 in 1). Tako je moralo na primer beograjske gimnazije zapustiti 344 dijakov in dijakinj. Na ženski gimnaziji v Sarajevu je od 970 dijakinj izšlo prvi semester 540, pa- dlo jih je 430, zavod pa je moralo zapu- stiti 18 dijakinj. Ravnanje tega zavo- da, povprašani po vzrokih, je navedel več momentov. Razredi so prenapolnje- ni in se mora poučevati tudi popoldne, mnogo učenik prihaja v šolo izmučenih od predolge poti, starši se mnogokrat premalo brigajo za učni napredek svojih otrok, mnogi pa pošiljajo otroke brez ozira na njihovo nadarjenost v srednjo šolo, ker je to postalo moderno ali pa, ker jih drugače ne vedo kam dati.

Ta pojasnila bi veljala v polnem ob- segu tudi za mnoge druge srednje šole. Ako upoštevamo potem še nezapo- selost absolventov, ni čuda, da je beo- grajski publicist Slobodan Z. Vidaković že lani v svojo pomembno knjigo »Naši socialni problemi« uvrstil na tretjem mestu tudi naše šolstvo. Obširno poglav- je o šolstvu je zaključil z zahtevno, naj reforme našega šolstva skrbijo za to, da srednje šole ne bodo ustvarjale in- telektualnega proletariata, ki po veliki večini išče namestitve samo v državi ali drugi javni službi. V zadnjem deset- letju so po njegovih statističnih podat- kih naše šole poslane v življenje nad pol milijona intelektualnega proletariata, strokovno izvežbanih dijakov pa samo okrog 60.000. Pisatelj, čigar knjiga je plod vestnega in težkega dela, hoče na- rod kakor zdravnik bolnika opozoriti na vse nevarnosti. Menil je celo, naj se šte- vilo gimnazij zniža za 50 odstotkov, namesto njih pa naj se odpirajo šole in tečajni za profesionalno praktično iz- obražbo. Seveda pa je tako operacijo mnogo lažje nasvetovati kakor izvršiti.

V prosvetnem pogledu je bilo pri nas že v prvih letih po zedinjenju storjeno izredno mnogo in v mnogih pokrajinah celo na popolnih razvalinah ali pa tako rekoč iz nič. V južnih srbskih krajih niso turški oblastniki dopustili ničesar, kar bi moglo služiti narodni miselnosti in prosveti. Po osvoboditvi je bilo tre- ba začeti tam vse znova. V drugih po- krajinah je morala svobodna domovina spet izpolniti prosvetne želje in zahte- ve, za kar je bil narod zaman dolga desetletja bori pod tujim gospodvom. Starih narodnih višjih šol tudi ni bilo mogoče ukiniti, pa naj so prišle v na- rodno last v bližini tudi druge šole, ki so jih nekdaj po svoje urejevali tuji go- spodarji. Veliko prosvetno nalogo vrši zelo uspešno tudi naša vojska, ki je mnogim mladeničem iz raznih pokrajin edina in zelo dobra šola.

Kljub tem uspehom in vsekakor ča- stnemu napredku ne bi mogli trditi, da je storjeno že dovolj, ako gledamo na šolstvo samo s kulturnega stališča. Saj vidimo, da imajo drugi narodi razme- roma še več šol, še več dijaštva. Na ža- lost pa je, da kakor smo že omenili, šol- stvo enako važen socialen kakor kul- turen problem. Socialni problem šolstva se kaže na eni strani v tem, da ne mo- remo zaposliti vseh absolventov, na dru- gi strani pa v rezultatih letošnjega prvega semestra, ki pričajo, da pošiljajo starši svoje otroke v srednje šole, tudi če niso prepričani o njihovi usposoblje- nosti, pač samo zato, ker ne vidijo dru- ge poti za nje. In ta socialna stran šol- skega problema je momentano tako važ-

Mušanov pred Sobranjem

Nova vlada se danes predstavi parlamentu — Poga-
janja z liberalci — Vprašanje amnestije še ni rešeno

Sofija, 2. januarja. M. Jutri dopoldne se bo sestalo Sobraanje k seji, na ka- teri se bo predstavila vlada Mušanova. Ministrski predsednik Mušanov mrzlič- no nadaljuje pogajanja z narodnimi li- beralci, da bi sprejeli oba resora, ki sta ostala zanje rezervirana. Vsa nje- gova stremjenja pa so ostala dosedaj brezuspešna in liberalci slej ko prej vztrajajo pri svojih zahtevah. Pod- predsednik Sobraanja Šopov je danes popoldne izjavil novinarjem, da bodo narodni liberalci za enkrat vsekakor podpirali Mušanovo vlado ne glede na to, ali bodo vstopili v vlado ali ne; to pa zaradi tega, ker je njihov pro- gram enak programu Narodnega blo- ka. Svojo nadaljnjo taktiko pa bodo uravnavali po rezultatu pogajanj, ki so še v teku. Kljub tem zagotovilom na- rodni liberalci pa smatrajo v politi- čnih krogih, da niso izključena izne- nađenja na jutrišnji seji Sobraanja, ko bo šlo za to, da se novi vladi izreče zaupnica.

Tudi v vladi sami glede vprašanja amnestije še ni dosežen definitivni sporazum. Mušanov je v načelu sicer pristal na zahtevo zemljoradnikov, da se nemudoma predloži Sobraanju zakon o amnestiji, vendar pa podrobnosti še niso določene.

Sofija, 2. jan. g. V političnih krogih prevladuje mnenje, da liberalci ne bo- do spremenili svojega stališča. Stran- kini voditelji izjavljajo, da bo šla stranka v opozicijo in da bo le sem in tja podpirala vlado, če bo to združljivo z njenimi interesi. Nova vlada bo, čim se bo predstavila zbornici, stavila vprašanje zaupnice. Današnji listi se precej pesimistično izražajo glede tega vladnega poskusa in sodijo, da je položaj za vlado zelo nesigu- ren.

Aretacije protogorovcev

Sofija, 2. januarja. r. »Makedonia« glasila skupine Vanče Mihačova, je objavila vest, da je bil v zvezi s po-

slednjimi dogodki v Sofiji, zlasti pa zaradi napada pred dvorom aretirani tudi najvernejši izmed protogorov- cev, desna roka Krstana Pop-Todorova, Lev Glavinčev, pri čemer navaja senzacionalne podrobnosti. Tako trdi, da je notranje ministrstvo dobilo točna obvestila, da je v Sofijo došlo 40 pro- togorovcev, pripravljenih za teroristič- no akcijo. List poudarja, da bolgarske oblasti niso ničesar storile, da bi pre- prečile prelivanje krvi. Razen proto- gorovca Glavinčeva so aretirali tudi opasne protogorovce Stojana Nedov- vančeta, Kuza Jordanova in Peca Trajkova, ki je tudi član osrednjega odbora VMRO. List pristavlja, da so ostali protogorovci v zaporu celih 24 ur nerazoroženi. Ob priliki poskusa policije, da bi jih razorožila, so se odločno uprli in niso hoteli izročiti svojih revolverjev. Šele po posredo- vanju državnega tožilca, ki je opozor- il policijo, da mora uporabljati zakone napram vsem enako, so bili aretirani protogorovci razoroženi.

Pogreb Eftimova

Sofija, 2. januarja. M. V Sofiji se vrše velike priprave za pogreb bivše- ga glavnega urednika »Makedonia« Simeona Eftimova, ki je podlegel ran- nam, dobljenim pri krvavem spopadu pred dvorom. Njegovo truplo so več- raj balzamirali in ga položili na mrtva- ški oder v cerkvi sv. Sofije. Vodstvo VMRO je sklenilo, da se bo vršil po- greb jutri popoldne ob 3. Proti prvot- nemu namenu Eftimova ne bodo poko- pali v Sofiji, marveč ga bodo prepelja- li v Pirmplano, kjer bo pokopan ob strani ubitega voditelja makedonsku- juših Todor Aleksandrova. VMRO je izdal poziv vsem svojim organizaci- jam, naj se v čim večjem številu ude- leže pogreba. Sofijska policija je izda- la zelo stroge varnostne ukrepe, ker se je bati, da bi ob priliki pogreba, ko se bo zbralo v Sofiji mnogo mihaj- lovcev, prišlo do spopada s protoge- rovc.

Konec političnega premirja v Nemčiji

Senzacionalne vesti o skorajšnjem imenovanju Stras-
serja za državnega podkancelarja

Berlin, 2. januarja AA. Politično premir- je, ki je bilo razglašeno 3. nov. poteče danes. Od danes naprej bodo zopet dovo- ljeni politični shodi, manifestacije in ob- hodi.

Berlin, 2. jan. č. Nekateri listi so obja- vili vest, da bo Georg Strasser še ta me- sec imenovan za pruskega ministrskega predsednika. Ker ni pričakovati, da bo zanj v pruskem deželnem zboru glasovalo vseh 160 narodno-socialističnih poslancev, so se celo že razširili glasovi, da bo pruski deželni zbor razpuščen. Po drugih in- formacijah bo Strasser eventualno tudi proti volji narodnih socialistov imenovan za državnega podkancelarja, obenem pa

tudi za pruskega ministrskega predse- dnika kot vladnega komisarja. Iz okolice Ge- orga Strasserja je izšla vest, da bo zanj gotovo glasovalo 40 do 50 narodno-social- ističnih poslancev.

Berlin, 2. jan. s. Lewčarski listi navje- dujejo novo naredbo pruske komisar- ske vlade o reformi notranje uprave, ki bo po obsegu prekosila vse dosedanje. »Ber- liner Tageblatt« poroča, da se bo nova naredba nanašala na celotno notranjo upra- vo skupno s komunalno upravo. »Vor- wärts« pripominja, da bo vlada pri tej pri- liki brezobzirno pometla z vsemi socialni- mi demokrati in republikanci.

Nove ovire v razorožitvenih pogajanjih

Načrt o sklicanju posebnega sestanka v Londonu opuščen — Ponovna
poostrežen odnosajev v razorožitvenih pogajanjih

London, 2. januarja. č. Kakor poroča »Daily Telegraph«, so merodajni krogi končno opustili misel o sestanku v Lon- donu, ki naj bi bil neke vrste predkon- ferenca pred sestankom zastopnikov pe- tih velesil v Ženevi. Pravijo, da se je predlogu, naj bi se sestanek vršil v Lon- donu, uprli Macdonald v bojani, da ne bi na niem prišel znova do izraza francosko- nemški spor o enakopravnosti v orožje- vanju. Razen tega bi se niti Nemčija niti Francija ne odzvala ponovni pozivu na tak sestanek. Francija zaradi tega ne, ker ne želi označiti svojega stališča, prede-

ne napoči zanj primeren trenutek, Nem- čija pa zato, ker namerava navesti svojo zahtevo na na seji plenuma razorožit- vene konference v mnenju, da bo v širšem krogu našla več simpatizerjev. Francija bi tudi ničesar ne pokrenila, preden se ne bi pomenila o tej zadevi tudi z zastopniki svojih vzhodnih zaveznikov. Pa tudi se- stanek zastopnikov petih velesil v Ženevi ne bo potekel tako gladko, kakor so prvot- no pričakovali. Razmere so se v zadnjem času zopet nekoliko zaostrele in odsotnost Macdonalda bo gotovo neugodno vplivala na potek razgovorov.

Ponesrečena železničarska stavka v Španiji

Madrid, 2. jan. č. Splošna stavka span- skih železničarjev ni uspeša. V Saragosi je pričelo sicer 500 železničarjev izvrševati pasivno resistenco, zaradi česar je pro- met zastal, toda policija je energično po- segla vmes, razgnala zborovanje stavku- jočih železničarjev, aretirala 150 ljudi ter tako zadušila stavkovni pokret. Policijski organi so našli v nekem skladišču 500 kg dinamita, pripravljenega za izvrševanje atentatov po vsej Španiji.

Barcelona, 2. jan. AA. Dines ob pol 2. je v pomorskem predmestju eksplodirala bomba. Eksplozija je napravila ogromno škodo. Policija je aretirala 6 pripadnikov ekstremne stranke. Njihova imena je na- šla pri lastniku zaloge bomb, ki jo je te dni odkril.

na, da potiska njegovo kulturno stran v ozadje in nujno kliče k resnemu raz- mišljanju in obravnavanju vso javnost.

Ureditev rumunskih inozemskih dolgov

Bukarešta, 2. jan. p. Po poročilih iz Pa- riza je bil po dolgotrajnih pogajanjih dose- žen sporazum glede amortizacije in obre- stovanja rumunskih inozemskih posojil. Za- časni sporazum določa, da mora Rumun- ja do 16. januarja plačati amortizacijski obrok za plačilo obresti pa bo določen še naknadno.

Nov spor v Južni Ameriki

Lima, 2. jan. AA. Vse kaže, da se bodo odnosi med Perujem in Kolumbijo po- slabšali. Ker je Kolumbija organizirala po- sebno vojaško ekspedicio proti Perulu se je v perujskem mestu Loreto ustanovil od- bor, ki poziva prebivalstvo, naj brantio mesto pred morebitnim vpadom iz Kolum- bije.

Izhajšanje Masarykovega zdravja
Praga, 2. januarja h. Zdravstveno stan- je predsednika Masaryka je trano za- voljivo. Predsednik ni več v postelji, ven- dar za enkrat še ne zapušta sobe.

Japonska ofenziva

Spopad Japoncev z rednimi kitajskimi četami —
Japonci so prekorčili mandžursko mejo in zavzeli
mesto Šanghajkvan

Šanghajkvan, 2. januarja. g. Japonsko- kitajska vojna je zopet v polnem razmahu. V zadnjih 24. urah je prišlo na fronti pri Šanghajkvanu po večmesečnem premoru zopet do spopada med rednimi japonski- mi in kitajskimi četami. Pri tem so bili na japonski strani ubiti neki major in več- je število vojakov. Kitajci so imeli 10 mrtvih in mnogo ranjenecov. Vojna akcija se je pričela v soboto ob 9. zvečer s tem, da so — po japonskem opisu — kitajski vojaški vrhli dve ročni granati na japonske orožnike. Orožniki so nato odgovorili z ognjem, česar pa Kitajci niso ponovili.

Danes ob 10. dopoldne je začela japo- nska artilerija obstreljevati kitajsko po- sadko južnega trdnjavskega stolpa v Šan- hajkvanu. Japonci prodirajo počasi dalje in se približujejo kitajskim vojašnicam. Kjer- koli so se pokazali vojaški, so Japonci stre- ljali nanje s strojnimi. Bitka je trajala do 11. dopoldne. Japonsko posadko v Šan- hajkvanu bodo še danes oiačili z dvema četama, ki so jih z največjo naglico pokli- cali iz Cingtava. Kitajski vojaški poveljni- ki iz Šanghajkvana ki so bivali v Pekingu, so odpotovali, ko so zvedeli za japonsko- kitajsko bitko, takoj v Šanghajkvan.

Z največjimi skrbmi pričakujejo sedaj nadaljnjih poročil z bojišča, posebno za- radi tega, ker so to pot zapleteni v boj redno vojaški oddelki. Razen tega Šanhai- kvan ne leži v državi Mandžukuo, tem-

več na kitajskem ozemlju za voškim zi- dom.

Tokio, 2. jan. AA. Japonske čete so za- čele novo ofenzivo v Mandžuriji, da pre- ženejo iz pokrajine Jehol kitajske upornike.

Peking, 2. jan. AA. Japonci so davi bom- bardirali in zavzeli kraj Šanghajkvan.

London, 2. januarja. AA. Japonski tr- govinski ataše v Londonu Macujana raz- pravlja v »Morningpostu« o trgovinskem položaju Mandžurije. Pisec ugotavlja predvsem, da je v razdobju od marca do avgusta lanskega leta narasel izvoz čez hko Dajren na 143.990.000 jenov, dočim je znašal l. 1931. v istem razdobju samo 133.200.000 jenov. V istem času je na- rastel izvoz, dočim ga je bilo v istem raz- dobju l. 1931 samo za 50.700.000 jenov.

Pariz, 2. jan. s. O seji odbora devetnaj- storice v Društvu narodov, ki mu je po- verjeno proučevanje vprašanja Mandžuri- je, se vrše živahne razprave. V vladnih krogih so mnenja, da bo od načina in izi- da obravnavanja tega vprašanja odvisen obseg ali padec Društva narodov. Razpo- loženje v francoskih levčarskih krogih je vse prej kakor naklonjeno Japonski, ker se bole odklonitve Japonske, da bi zapu- stila Mandžurijo, in so istočasno v skrbah za usodo Društva narodov. Konec Društva narodov bi pomenil konec razorožitvene konference in znak za Nemčijo, da se naj prične oboroževati in z njo vse ostale dr- žave.

Izjave državnikov ob novem letu

Vsi naglašajo, da čakajo v novem letu rešitve važni
problemi in izražajo nado na boljše čase

Berlin, 2. januarja. r. Po stari tradiciji se je vršil večeraj tudi pri predsedniku Hinden- burgu običajni novoletni sprejem. Najprej je Hindenburg sprejel diplomatski zbor, nato pa zastopnike vlade in državnega zbora.

V imenu diplomatskega zbora je izrazil novoletne želje apostolski nuncij megr. Orsonigo. V svojem odgovoru je

Hindenburg

naglasil, da so bili potrebni natekrajnejši napori in izredni ukrepi, da je bilo nemško gospodarsko življenje rešeno katastrofe. Pri vsem tem na krize še ni konec. Posamezna važna mednarodna vprašanja so nerešena že par let čem, a še sedaj ni izgleda na končno rešitev. Svetovno gospodarsko krizo bo mogoče prebroditi samo z obnovo zaupa- nja med narodi. Sedajni čas nujno zahteva, da se odložijo vse ovire ter da se najde pot v boljše bodočnost.

V imenu vlade je pozdravil predsednika republike državni kancelar

general Schleicher

ki je v svojem govoru naglašal, da je bila nemška zunanja politika v minulom letu po- svetovna in prvi vrsti osvoboditvi Nemčije od obveznosti, ki jih ni mogla več prenašati in za dosego nemške enakopravnosti potem splošno razorožitve. Zato se bo Nemčija tudi vrnila na razorožitveno konferenco. V notra- nji politiki je bila glavna stvar vlade, da prekrbi širokim ljudskim slojem delo, ker omiljenje brezposelnosti samo po sebi ugo- dno vpliva tudi na omiljenje splošne gospo- darske krize, kakor tudi na omiljenje notra- nje politične napetosti.

V svojem odgovoru je predsednik republi- ke med drugim poudaril potrebno čimprej- šnje odstranitev vseh ovir za zopetno uved- bo normalnega političnega življenja ter po- trebo združitev vseh pravih nemških rodo- ljubov. S tem se bo najbolj in najlažje ob- novilo zaupanje v Nemčijo tako pri nemškem narodu, kakor v inozemstvu. Ob kon- cu svojega govora je Hindenburg izrazil na- do, da bo novo leto prineslo Nemčiji za- dene uspehe, v prvi vrsti priznanje enako- pravnosti v vsakem pogledu.

Predsednik državnega zbora Gohring so ni udeležil vsakoletnega srečanja pri pre- sedniku republike, marveč mu je poslal le pismeno voščilo. Hindenburg se je Gohrin- gu zahvalil takisto pismeno.

Pariz, 2. januarja. č. Novoletna izjava predsednika Hindenburga in vest »Montage- Morgenz« o vzhodno - političnem vprašanju je vzbudila v francoskem tisku pozornost. »Montage - Morgenz« namreč pravi, da bo ob priliki razgovorov o vprašanju mednarodne varnosti avtomatično prišlo na dnevni red tudi nesporazumljenje med Poljsko in Nem- čijo glede koridorja. V vsakem primeru pa bo Nemčija sprožila to vprašanje že spo- miadi.

London, 2. januarja. AA. V svoji novo- letni poslanici pravi predsednik angleške vlade

Macdonald

med drugim: V preteklem letu smo opravili trdo delo in se borili s hudimi težavami. Mislil pa, da nas je pri našem delu krepiła misel, da smo na pravi poti, da smo napredovali in da se kažejo znaki izboljšanja. Moje iskro- no prepričanje je, da bo Anglija v letu 1933 podvojila svoja prizadevanja in še bolj na- predovala. Na nas je da se lotimo svojega dela tako, da ga bomo srečno dokončali.

Med zastmi, ki so bile podeljene ob no- vem letu, so tudi baronični naslovi. S temi naslovi so bili odlikovani: »baralec umetna Joseph Duveen, zdravnik Thomas Harder, maršal Georges Milne, poslanik Renel Rold in ladjeделец Walter Ruzicman.

Bukarešta, 2. januarja. g. Kralj Karol je sprejel večeraj novoletne čestitke vlade, za

katero je bil v avdijenci ministrski pre- sednik Maniu.

Maniu

je med drugim izrazil prepričanje, da bo država slej ko prej premagala trenutne te- žave, in ugotovil, da se vsi faktorji naroda zbirajo okoli prestola. Kralj je izjavil v svojem odgovoru, da je enakega prepriča- nja kot ministrski predsednik in je obnovil svojo obljubo, da bo stalno čuval pravice domovine. Kralj je nato sprejel diploma- tični zbor, v čigar imenu je kralja nagovoril papeški nuncij monsig. Dolci.

New York, 2. januarja r. Za novo leto je novo izvoljeni predsednik Zedinjenih dr- žav

Roosevelt

objavil izjavo, v kateri označuje v glavnih potezah program svoje bodoče vlade. Pred vsem se je bavil z notranjo politiko ter je naglašal, da hoče iz temelja preurediti re- žim prohibicije in izvesti znatne reforme v državni upravi. O zunanjih politiki je iz- javil med drugim:

Naši odnosi s tujimi državami preha- jajo v sedanjem trenutku iz običajnega di- plomatskega okvira. Mnoga velika gospo- darska vprašanja, ki se tičejo Zedinjenih držav, so postala pod silo razmer splošna mednarodna vprašanja. Obstojte pa tudi še mnoga druga vprašanja, ki jih je treba nujno rešiti, pred vsem vprašanje srebra. Nočemo voditi carinske vojne, ker ne mo- remo od nje pričakovati ničesar dobrega. Naoprotno je treba v prijateljskem razpo- loženju urediti odnose z drugimi dr- žavami. Samo po sebi se vsiljuje, da se lo- timo odkritega in pravičnega reševanja mednarodnih gospodarskih vprašanj in da pokažemo pri tem dobro voljo ter prija- teljsko ustrežljivost napram vsem dr- žavam, kar bo brez dvoma sedanjí položaj v svetu kmalu izboljšalo.

London, 2. januarja AA. Washingtonska dopisilka »Daily Telegraph« in »Times« presojata razvoj ameriške politike, da bo letos konec dosedanje politike izolirano- sti, ki jo izvajajo v Ameriki že od Har- dinga dalje.

Dopisnik »Daily Telegraph« trdi, da prihaja tako v republikanskih kakor v demokratičnih krogih do spoznanja, da je sodelovanje z Evropo potrebno. Vsa Ame- rika je prepričana, da je politika izolira- nosti, ki so jo ameriške vlade izvajale v zadnjih letih, obrodila zelo slabe sadove. Posebno se tega zaveda Roosevelt, ki je povabil več odličnih politikov iz demokr- atskega in republikanskega tabora na vrsto razgovorov, na katerih bodo razpravljali o obstoječem položaju.

Še določene piše dopisnik »Times«. ki nagoveda, da so vsi listi v novoletni števil- ki napovedali, da bo vlada preuredila do- sedanje smernice zunanje politike. Dopis- nik z zadovoljenjem ugotavlja, da se smejo sedaj pričakovati bo razgovorih Roosevel- ta in Hoovera nekatere odločitve, glede ka- terih sta si obe stranki enini. To se bo zgodilo še preden se Roosevelt preseli v Belo hišo.

Prihodnji četrtek se bo vršil sestanek več senatorjev in poslancev. Dopisnik »Ti- mes« misli, da bo Roosevelt pri tej pri- liki nadal glavne smernice svoje zunanje politike.

»Kritje neznanega azijskega plemena

Budimpešta, 2. januarja AA. Madžarski etnograf Julij Meezaros je nedavno odkril v Mali Aziji neko plemo, ki se izginja. Do- gnal je, da kaže izvir tega plemena nekaj stitovet z napis, ki so jih našli na uč- stitovetih somenikih. Madžarskemu et- njaku se je te napise posredilo razvozljati.

Hitler o današnji Nemčiji

Bobneča novoletna poslanica „vodje“ — Znaki notranjega razkroja v stranki — Afera Hentsch

Berlin, 31. decembra.

Adolf Hitler je izdal za Novo leto poslanico, ki slika položaj nemškega naroda v precej temnih barvah, zato pa presoja pomen narodnega socializma, njegove naloge in njegovo moč z velikim optimizmom. Voditelj narodnih socialistov smatra meščanski liberalizem in mednarodni marksizem za največja sovražnika nemstva in svoje stranke. Narodni socializem — pravi Hitler — ni začel svojega boja kot politična stranka marveč kot svetovni nazor. V bodočem letu bo nadaljeval boj proti omejenim političnim principom, boj za nemškega človeka. Nemški narod bo rešen šele tedaj, kadar bosta končno premagana in iztrebljena liberalizem in marksizem. Papen ni bil sposoben rešiti nemški narod iz bede, še manj se bo posrečilo Schleicherjev poskus. Izkazalo se bo, da je vsako prizadevanje ovirati pohod narodnih socialistov z navideznimi nacionalnimi akcijami, brezplodno početje. Stranka je doslej vse težave prenesla in njena ideja je zmaga v veliki meri že v minulemu letu. — Za novo leto napoveduje Hitler novo borbo brez vseh kompromisov in končno zmago.

Novoletna poslanica Hitlerjeva se glasi, kakor vse njegove proklamacije zelo samozvestno in je pisana v bobnečem stilu ter zabeljena z običajno bahavostjo. Vprašanje pa je, ali današnji notranji položaj stranke upravičuje visokoleteče besede. Dosledki leta 1932 so prinesli stranki v početku ogromen porast, v drugi polovici leta pa odločen zastoj in celo znake razkroja. Po prvih volitvah v Reichstag je bilo Hitlerju menda res le treba iztegniti roko po samovolji — toda ni je iztegnil še ved: odločen odpor Hindenburga in Papenove vlade je celo očitno opobil rjavosrajnike, tako, da so bistveno popustili v svojih nasilnih metodah. Druge državnozbornice volitve so pokazale, da stranka ne napreduje, da je celo precej nazadovala. Ne sicer tako zelo, kakor so govorili o razpadu, toda vendar toliko bistveno, da je Hitlerjeva koalicija s centrom postal izključena. Še enkrat se je nudila Hitlerju prilika, priti do oblasti. Toda tu di sedaj ni iztegnil roke.

Sledilo so notranji spori in Strasserjeva fronta. Vse prizadevanje onih, ki so hoteli ohraniti veličino in enotnost stranke, ni doseglo uspeha. Notranji razkol pa napreduje katastrofalno in vidi se, da bo stranka težko prebolela izgubo Gregorja Strasserja, ki je po pravici veljal kot prvotna organizatorična glava; njemu je pripisovati, v prvi vrsti notranjo silo in vojaško disciplino narodnih socialistov. Zlasti je nazadovala notranja sklenjenost in disciplina med napadalnimi oddelki, ki so bili dosledaj jedro stranke in njena prava vojska. To se je zlasti pokazalo ob priliki Hitlerjevega obiska v Hallu. Tam je prišlo med lastnimi pristajali do težkih pretepanj. V zadnjem času pa se vrh tega množilo od dne do dne izstopi iz stranknih vojni oddelkov in zlasti mladina v masah zapušča stranko. Posebno narašča

to ubežništvo v Srednji Nemčiji, ki je bila doslej domena hitlerjevstva. Poskus pomirjenja in reorganizacije so se izjalovili in vsa napori, zakrivati razkroj, ne morejo več uspeti. Tudi samozaveštni Hitlerjeve novoletne poslanice je vzbudila v javnosti neveren smehljaj, v nemški publicistiki pa razne, ne posebno laskave komentarje.

In ravno zdaj bi bil Hitler zelo potreben podpore javnega mnenja. Kajti nemško javnost baš sedaj močno zaposluje in razburja afera Hentsch. Zgodil se je zopet eden onih grozovitih umorov, ki jih nemški tisk označuje kot „Fememorde“. Odlčen pristaj Hitlerjeve organizacije v Dresdenu, Herbert Hentsch, ki je zašel v nasprotja s strankinimi voditelji, je ne nadoma izginil in šele po več tednih so našli njegovo truplo. Morilci so mu zvezali roke in noge, ga umorili z revolverskimi strelji, mrtvega so vtaknili v vrečo in ga vrzli v neko globel. Vsa javnost obtožuje umora Hitlerjevo stranko in umorilčeva mati je v posebnem pismu prepovedala vsako udeležbo narodnih socialistov pri pogrebu. Značilno za pojemanje hitlerjan, ake sugestije pa je, da se vse javno z ogorčenjem obrača proti morilec in s prstom kaže na narodne socialiste kot povzročitelje zločina. Še pred dobrim pol letom, ko niso bili politični poboji, umorili in atentati v Nemčiji nobena redkost, je bilo razpoloženje v javnosti in tisku povsem drugačno.

Toliko vpliva je na narodni socializem še ostalo, da se oblasti niso preveč prenele s preiskavo in da je bilo morilec mogoče ujeti preko meje na verno. Posledice afera Hentsch pa bodo, kakor izgleda, za ugled in vpliv, pa tudi za notranjo sklenjenost stranke usodne.

Mnogo prezgodaj je seveda govoriti o razpadu ali celo propasti narodnega socializma v Nemčiji. Hitlerjevsko gibanje je znalo pritegniti okoli svoje zastave večke milijone nemškega naroda. Ni dvoma, da ima to gibanje kljub blodnjam in neomnostim, za obnovitev nacionalne odprane sile svoje pomembne zasluge. Hitlerjanstvo je ustvarilo v Nemčiji novo miselnost, ki ne bo več popolnoma izginila. Njeni sledovi bodo v narodu ostali, tudi ako bi politična organizacija še toliko izgubila na številu in moči. Znan je Hitlerjev izrek iz početkov njegovega nastopa, da ne vodi svojega boja s številčno večino, temveč z večino, ki jo dajeja moč in volja, ter da je energija, kakor vse veliko, najti le v številčnih manjšinah. Ta izrek menda ni bil resno mišljen, kajti Hitler se zelo okleno velikega števila in celo parlamentarnih metod, dokler mu je visoko število zvesto. Toda nepobitno je, da je ravno njegov pokret mnogo pripomogel, da je v poraženem in zdvojenem narodu vstala nova volja in energija, ki zaznamuje v zadnjem času uspeh za uspehom za nemško politiko. Da je vsak tak uspeh obnem nov zapreka na potu k trajnemu pomirjenju Evrope in k zagotovitju miru, je druga stvar, ki Nemcem ne razburja, ki pa mora z njo računati ostala Evropa.

Sporazum med Japonsko in Rusijo

Morda ni le goj slučaj, da svetovni časopisi prinašajo v isti številki vest o japonskem prodiranju v kitajski pokrajini Džehol in gospodarsko novico, da je Japonska zaključila s sovjeti dobavo za 300.000 ton kavkaškega petroleja. V Evropi se je ves čas kitajsko-japonskega spopada trdovratno vzdrževalo mnenje, da Moskva ne bo mogla mirno gledati kako prehaja Mandžurija popolnoma v japonsko oblast. Sovjetska Unija ima v starih vzhodnih pokrajinah — tako se glasi kitajski uradni naziv za Mandžurijo — v resnici velikanske gospodarske in politične interese, ki gotovo niso nič manjši nego so bili pod carsko Rusijo. Vendar je danes položaj bistveno drugačen, odnosno je položaj današnjim krenjevim mogočcem jenen, ker temelji na izkustvih rusko-japonske vojne iz l. 1905. ter japonske zasedbe iz časov ruske državljanske vojne. Krilo očitno ruske države v Vzhodni Aziji je šibko in slabotno, kakor je bilo pod carsko vlado. Industrija in človeški material sta osredotočena na tisoče kilometrov daleč v evropski Rusiji, do Pomurja, kjer je oboje tako zelo potrebno, pa v vodi edina železnica, ki ni mogla zmagati niti primitivnih potreb vojne pred tridesetimi leti, v naši dobi pa bi se njena nedostopnost pokazala še daleko občutneje.

Moskovski oblastniki to vedo prav dobro in občutijo kot veliko srečo, da je Amerika pred leti ostro ustopila proti Japoncem, ki so bili spravi skoraj vse Zahajkalje v svojo oblast. Prestiž belega plemena je Ameriko prisilila, da Japoncem ni dovolila izpremeniti zasedbe v stalno posest, ni pa dvoma, da so Američani imeli pri tem večji interes nego samo braniti prestiž belega plemena. Kakor smo videli, je okupacija Mandžurije potekala brez vsake sovražne geste sovjetov proti Japoncem. Evropski listi so sicer vedeli povedati o številnih sovjetskih polkih pod generalom Blücherjem, stoječih ob Amurju in Usuriju in samo pripravljenih da se na dan povelje vržejo na Japonce. Tako je seveda nabit tudi bilo, ali Evropa si je to stanje tolmäčala čisto napačno.

Danes ni več vprašanje, dali bodo sovjeti planili nad Japonce, marveč se mora zastaviti drugače: Kaj si je Moskva izgovorila v tajni pogodbi z Japonci za razdelitev Kitajske. Marveč curek za vrat je ta nemški obnati obnati za vse one, ki so se nadejali, da bo zopet ruski mušik kraval po mandžurskih poljanah ali pa da se bosta Rusija in Japonska zadržali na življenju in smrti, da bi zmoleli se dedišči nastopiti zaželjeno nasledstvo. Uvodoma omenjena pogodba za dobavo ogromnih količin petroleja je bržkone del sovjetsko-japonskega dogovora. Enako tvori del tega dogovora nabir tudi zasedba Džehola, ki si ga lasti Mandžurijo iz naslova lovišča in letovišča atarih mon-džurskih cesarjev in zanika kitajsko suverenost nad pokrajino z dejstvom da je bil Džehol kronsko imetje mandžurskih cesarjev in da je bilo naseljevanje Kitajcem v to deželo tako zabranjeno, kakor v ostale atari vzhodne pokrajine.

Evropa in Amerika se razburjata nad Japonci češ da so v nemestnosti z lastnimi delatimi pridobili davostni davce (Anglija, Amerika, Francija, Italija, Poljska, Nizozemska, Portugalska, Kitajska in Japonci) potepetli suverenost Kitajske in z za-

sedbo Mandžurije začeli delitev „nebeskega cesarstva“, dasi je pogodba imela prav za prav edino namen, da prepreči delitev. Vendar pa Japonska ni bila prva, ki se je poslastila dela kitajskega ozemlja. Sovjeti so že pred desetimi leti zasedli ogromno prostranstvo Tuve in zunanje Mongolije. Uredili so javno življenje v teh dveh republikah po svojem vzorcu, kakor je Japonska po svojem vzorcu napravila v Mandžuriji „samostojno“ cesarstvo. Narodni republiki Tuva in Mongolija sta dejansko v sovjetski oblasti, dasi se nadvlada Moskve silno malo občuti. Boljševiki med seboj ne taje, da je to le nekakšna prva stopnja razvoja, ki bo privedla obe državi neminovno v objem SSSR Japonci postopajo na vzhodu na isti način, le da jih ne more podpreti kolonizacija, kakor podpira sovjetje. Tuva, ki jo je anektirala carska Rusija v prvih letih svetovne vojne na temelju stare pogodbe s Kitajsko, ki se je odpovedala povirju Jeniseja, ima danes že dobro tretjino Rusov pri komaj 70.000 prebivalcih vse republike, v Mongoliji sami pa tvorijo 100.000 Rusov tudi že lep odstotek med enim milijonom skupnega števila vseh državljancev.

Angleške, ameriške in nemške revije tudi že dolgo obnavljajo položaj kitajske zapadne pokrajine Sukienga — med Tibetom, Turkestanom, Sibirijo in Mongolijo — ki je zvezana s tečo ozkim prehodom z osto Kitajsko, da vidno podlega sovjetskemu vplivu. Verjetno je, da se čutijo sovjeti v Mongoliji še tako močni, da lahko gledajo za naslednjim grizljajem, ki je narodnostno in versko bližji Turkestanu nego Kitajcem. Dasi taka sorodnost boljševo ni važna v načelu, so vendar dovolj spretni politiki, da jim je oboje v naših izredno dobro došlo, to tembolj, ker oddaljenost Sukienga od ostalih kitajskih pokrajin in popolno brezvladje naravnost podpira vsako separatistično težnjo.

Proces, ki se odigraja na vseh okrajnih Kitajske, je silno podoben delitvi te prostrane države. Doslej se je udeleževala dva: Moskva in Tokio. Ostali interesenti prejšnjega vprašanja, da-li naj se Lyttanova spomenica vzame v celoti na znanje ali pa naj se razdeli z japonskim komentarjem, Amerika, ki ni udeležena niti pri delitvi, niti pri debati v Zvezi, pa se vzmernja, kolikor ji dopušča razne volitve, kriza in prohibicija. Medtem je Japonska pogazila pogodbo devetih sil in se, ne mameč se za politiko odprtih vrat, igra s kitajsko suverenostjo po mali volji.

Novoletna poslanica prometnega ministra

Beograd, 2. jan. p. Prometni minister je navelik na vse podrejeno mo osebo novoletno okrožnico, v kateri sporeča svoje novoletne želje in izraža prepričanje, da bo osebe državnih prometnih ustanov kakor doslej tudi v bodoče povsod manifestiralo ljubzen, udanost in poštovanost do službe. Kolikor težje so prilike, toliko bolj je treba zastaviti vse sile, da čimprej izidemo iz sedanjih težkih in pridemo v boljše čase, ki morajo nedvomno priti. Zelo vsemu osebju vse najboljše v novem letu izraža nado da bodo tudi nadalje s pravilnim poimovanjem interesov službe ohranili dober glas naših prometnih institucij in z njim brezhibno funkcioniranje vsega našega prometa.

Šahovski turnir v Hastingsu

Vasja Pirc vodi

Dne 28. decembra se je pričel v Hastingsu na Angleškem tradicionalni vsakoletni božični šahovski turnir. Je to nekaj trening-turnir angleških mojstrov za velike mednarodne turnirje, ki mu pa mednarodni šahovski svet posveča vedno veliko pozornost. Angleži povabijo namreč na ta turnir vedno tudi nekaj priznanih mednarodnih velemojstrov in mojstrov. Od Jugoslovcev sta dosedaj sodelovala na teh turnirjih naš prvak, velemojster-anatol dr. Milan Vidmar in njegov sin Milan, letos pa je bil povabljen simpatični in nadarjeni naš šahovski mojster, mladi Vasja Pirc iz Maribora. Turnirja se udeležuje tudi Čehoslovak Flohr, nedvomno najbolj nadarjeni in najmočnejši igralec mlajše generacije; dalje mednarodni mojster Sultan Khan, komaj 19 letni Alexander, nada Angležev ter svetovna prvakinja Vera Menšikova. Ostali igralci: Lajoš Steiner, Tylor, Michell, Jackson in sicer Thomas so sama znana imena.

V prvem kolu je naš rojak Pirc v damskem gambitu gladko porazil angleškega mojstra Tylorja. Ostal mu je en kmet več, kar je zadostovalo za zmago. Flohr je po težki borbi potolkel svojega nevarnega konkurenta Sultan Khana, Thomas Michella, Alexander Jacksona. Partija Steiner-Menšikova je končala remis.

V drugem kolu je izvajal Vasja Pirc svojega drugega lepo zmago, dočim je doživel favorit Sultan Khan že svoj drugi poraz. V sicilski igri se je razvila končnica, v kateri je imel Pirc enega kmeta več in potem gladko zmagal. Mladi Alexander je podlegel svetovni prvakini Menšikovi. Jackson je porazil Tylorja, Thomas Steinerja, ki je izgubil kvaliteto. Flohr je imel v damskem gambitu že dobljeno pozicijo, vendar pa se je njegovemu nasprotniku Michellu izredno spretnim manevriranjem končno po hudem boju le posrečilo izsiliti remis.

Tretje kolo je prineslo našemu mojstru Pircu že tretjo zmago. Po vzorni poziciji igri je v ortodoksnem damskem gambitu porazil Michella, Sultan Khan ima v tretjem kolu zaznamovati svoj prvi uspeh. Z močnim protinapadom je razbil Jacksonove obrambne erte in ga prisilil h kapitulaciji. Flohr je po hudi borbi porazil Thomasa, Steiner po sretnem žrtvovanju kvalitete Alexandra, Tylor pa Menšikovo.

Stanje po 3. kolu: Pirc 3, Flohr 2 in pol, Thomas 2, Menšikova in Steiner 1 in pol, Sultan Khan, Alexander, Jackson in Tylor 1, Michell pol točke.

Fašistični tisk in katoliki v Jugoslaviji

Beograd, 2. januarja. r. Fašistični listi so začeli v zadnjem času, zlasti preko božičnih praznikov z nekako naslado objavljati lažne vesti in šanke o preganjanju katoliških duhovščine in katoliške vere v Jugoslaviji s trditvami, da vodijo Srbi veliko borbo proti katoličanstvu v Jugoslaviji, pri čemer se poslužujejo tudi protizidništva. Take vesti in šanke so n. pr. objavili „Tribuna“ 27. decembra, „Teveer“ in „Lavoro Fascista“ 28. decembra. Na vse te napade se more odgovoriti z obilno beležko, ki jo je prineslo vatikansko glasilo „Osservatore Romano“ 24. decembra kot posebno informacijo iz Beograda. Ta vest se glasi:

V jugoslovenski prestolnici, ki šteje sedaj 40.000 katoličanov, dočim jih je bilo pred vojno samo par desetletij, je danes pet župnij, več konviktor in več narodnih katoliških organizacij. Na praznik Brezmadežnega spočetja 8. decembra je katoliški nadškof Rožić posvetil novo velika frančiškanska cerkev sv. Antona Paduanskega. Ob tej priliki je imel frančišcan p. Vlašić pridigo, v kateri je poudarjal stalno napredovanje katoličanstva v Beogradu, v prestolnici države, v kateri živi skoro 6 milijonov katoličanov. Cerkev sv. Antona je četrta nova cerkev, zgrajena v tem mestu po vojni. Pred vojno je obstajala v Beogradu samo ena katoliška kapela v nasloju bivšega avstro-ogrškega poslanstva.

Maksimiranje cen spirita

Beograd, 2. januarja. p. Na osnovi zakona o spremembah in dopolnitvah trošarinskega zakona je izdal finančni minister v soglasju z ministrskim svetom odlok, s katerim določa cene za vse vrste spirita takole: dehidrirani spirit, namenjen za mešanje z bencinom, franko tovarna odnosno dehidracijska postaja, ki 5,77 Din; spirit za smodnik franko Obiljevo 11,60 Din; spirit za pivo franko postaja kupca 10,20 Din; spirit za gorivo franko postaja kupca 28 Din; spirit za kis franko postaja kupca 28 Din; spirit za industrijske svrhe franko postaja kupca 28 Din; spirit za ojačanje vina za izvoz franko postaja kupca 6,35 Din. Obnem je finančni minister odredil, da morajo prodajalci bencina na deholo najkasneje od 15. januarja dali, prodajati samo a spiritom mešani bencin, a od 15. februarja dalje se ne sme več prodajati čisti bencin za pogon motorjev.

Nemške meščanske šole

Beograd, 2. januarja. Narodni poslanec dr. Stefan Krafi je te dni posetil prosvetnega ministra dr. Stankovića ter znova pokrenil vprašanje glede zopetne otvoritve nemških paralel na meščanskih šolah, kakor so obstale do letošnjega šolskega leta odnosno glede uvedbe novih paralel in nemškega učnega jezika na bivših samostojnih nemških meščanskih šolah. To zadnje prošnje je izjavil starišev in seznano učencev so bile predložene v seznano ministru že meseca novembra. Ker pa dosedaj ministarstvo o tem ni izdalo še nobenega odloka, je apeliral poslanec dr. Krafi na prosvetnega ministra, naj tem prošnjam čim prej ugodi. Minister dr. Stanković, ki zavzema glede šolskih zahtev narodnih manjšin načelno prijazno stališče, je obljubil, da bo to vprašanje rešeno pred potekom velikončnih šolskih počitnic.

Zagoneten detomor

Zagreb, 2. januarja. n. Policia preiskuje nenavaden detomor, ki je bil izvršen na Savski cesti št. 192. Delavka Ana Golč, ki je porodila nezakonsko dete, je naprosila delavca Jurja Radošaja, naj otroka umori. Obljubila mu je za to 20 Din nagrade. Radošaj je ponudbo sprejel in vrzel otroka v stranišče. Policia je sedaj odredila obdukcijo trupla. Po mnenju zdravnikov gre za predčasen porod in bo še obdukcija ugotovila, ali se more to amatrati za detomor ali ne.

Italija in revizija mirovnih pogodb

Pariz, 2. jan. r. »Tempe« je objavil te dni poročilo svojega posebnega dopisnika iz Rima o kampanji, ki jo vodi Italija za revizijo mednarodnih pogodb. V poročilu, da se je ta kampanja v poslednjem času nekoliko polegla in da celo veliki italijanski listi trdijo, da je pogrešno pripisovati Italiji vso odgovornost za pokret v korist revizije mirovnih pogodb. Toda vsakomur je znano, pravi dopisnik »Tempe«, da je bil Mussolini oni, ki je prvi meseca junija l. 1923. pokrenil v italijanskem senatu vprašanje revizije mirovnih pogodb.

Mussolini je zagovarjal revizijo mirovnih pogodb kot potrebno za ohranitev miru in za preprečitev nove vojne. In res je kampanja za revizijo mirovnih pogodb izzvala tudi zadnji mednarodni dogodek, konsolidacijo zveze med državami Male antante.

Odpor proti De Valeri

Dublin, 2. jan. AA. Snodi je dublinski župan Byrne govoril o novi irski stranki in o njenih ciljih. Glavni cilj nove irske narodne stranke bodo: 1. ukinitve gospodarske borbe; 2. vzpostavitev prijateljskih odnosov z Veliko Britanijo, da se izboljša položaj irske trgovine in poljedelstva; 3. spoštovanje pogodb, sklenjene z Anglijo ob proglasitvi svobodne irske države, izpremembe naj se izvrše le z novimi pogajanj; 4. izboljšanje položaja svobodne irske države, na ta način, da bi severna Irsko tvorila zvezo s svobodno irsko državo. Dublinski župan je mnenja, da bo nova stranka imela v irskem parlamentu 80 do 90 poslanskih mest.

Na Silvestrovo je imel De Valera sestanek z voditeljem irske delavske stranke Nortonom. Po tem sestanku je Norton izjavil novinarjem, da je De Valero sporazum o uradnih plačah nemogoč. Jutri bo seja izvršnega odbora zveze poštinskih namestencev.

Gospodarske težkoče Amerike

Newyork, 2. jan. g. Odbor za proučevanje socialnih vprašanj, ki ga je svoječasno imenoval predsednik Hoover, je danes po dveletnem delu objavil svoje ugotovitve. V komunikaciji naglašja med drugim, da obstoji v Ameriki možnost nasilnega prevrata, če se takoj ne ukrene vse potrebno za ročitev socialnih vprašanj. Sedanje kočljive razmere je povzročila naraščajoča mehanizacija v industriji, posebno pa napačna gospodarska in kreditna politika v zvezi s pretirano racionalizacijo v obratih. Zato bi bilo nevarno, če bi odgovorni činitelji nasiljevali svojo politiko, piča noja ter si zakrivali oči pred obubožanjem sirovih množic.

Po mnenju tega odbora bo treba temeljito preurediti ustroj gospodarskih kakor socialnih razmer v Zedinjenih državah. Zanimivo je, da je odbor za uvedbo petdnevnega dela po 6 ur na teden. Ta ukrep bi po njegovem mnenju boljše porazdelil ročne delavce na posamezne industrije. Neposledna predlaga tudi reforme proti zlorabam v sodni upravi.

Sanacija ameriških financ

Washington, 2. januarja. V četrtek bo imel novoizvoljeni predsednik Zedinjenih držav Roosevelt važno konferenco z voditelji demokratske stranke. Pri tej priliki se bo sklepal o izrednem zasedanju kongresa, ki naj bi se sestel takoj po nastopu Roosevelta. To izredno zasedanje bi bilo posvečeno v prvi vrsti uravnoteženju državnega proračuna, Roosevelt namerava znižati vse izdatke za 25 odstotkov, da bi ne bilo treba uvažati novih davkov. Nameravana je le uvedba davka na pivo, zoper katerega pa v javnosti ni odpora.

Perzijske ponudbe Angliji

Teheran, 2. jan. 8. Delegacija, ki jo je določila perzijska vlada, da zastopa perzijske interese v Zvezi pri razpravi o angleško-perzijskem petrolejskem sporu, je odpotovala v Evropo. Delegacijo vodi predsednik perzijske Narodne banke in perzijski minister za pravosodje, »Daily Herald« poroča, da je perzijska vlada poslala angleški vladi novo ponudbo za rešitev petrolejskega spora. Angleško-perzijska petrolejska družba je doslej dajala perzijski vladi po 16 odstotkov od svojega čistega dohodka na leto. Perzijska vlada zahteva sedaj 21 odstotkov čistih dohodkov. Pogodba, ki naj bi se sklenila na tej osnovi, naj bi veljala za dobo 60 let.

Neuspela trgovinska pogajanja Rusije in Kanade

Ottawa, 2. januarja. 8. Še pred kratkim so se zastopniki Rusije in Kanade pogajali o obnovi trgovinskih odnosov med obema državama. Pogajanja so napredovala že tako daleč, da je kanadska vlada ponujala Rusiji 100.000 glav kanadske živine za večjo količino ruskega petroleja. Nenadoma pa so bila pogajanja prekinjena, ker je Rusija zahtevala, da mora Kanada plačati ruski petrolej takoj v gotovini, dočim le Kanada ponudila Rusiji za njeno dobo le dolgoročne kredite.

Tihotapstvo na nemški meji

Berlin, 2. januarja. AA. Tihotapstvo med Belgijo, Holandsko in Nemčijo je postalo silno živahnost. Na delu so pravcati trgovska podjetja, ki so se ustanovila nalašč za namen in razpolagajo z najmodernejšimi sredstvi. Tako je nemška policija v okolici Kölna te dni ustavila avtomobil, ki je imel dvojni jekleni oplet. V avtomobilu so našli 1000 kg tobaka in kave ter 2000 cigarete. Vse zalogo je nemška oblast zaplenila in aretirala oba tihotapca, ki sta se z avtomobilom vozila. Eden je bil Holanec, drugi na Poljak oba pa sta bila oborožena z revolverji.

Novi grobovi

Na Novega leta dan so v Ljubljani pokopali blago gospo Marijo Saksidovo. V Jozefski na Vidovdanskim cesti je umrl v lepi starosti 86 let g. Lovro Palovec, hišni posestnik. Pogreb bo jutri ob 14. — Na Bleiweisovi cesti je umrla v starosti 66 let zabeznica ga. Helena Pičkovš. Jutri ob 16. jo bodo spremenili k večnemu počitku. — Na Celovski cesti 74 na je umrla ga. Marija Černotova, vdova po uradniku OUZD. Pogreb bo danes ob 16. — Pokojnim blag spomin, žalostnim naše iskreno sožalje!

Zopet odpoved

Ptuj, 2. januarja. Splošna kriza doslej pruskih delavskih krogov ni prebudo prizadele. Zda pa se je tudi pri nas obrnilo na slabše. Ptuj sicer nima dosti industrije. Tu je predvsem tovarna usnja g. Pavla Pircha, ki zaposluje okoli 60 ljudi in pa tovarna čevljev »Petovica«, usnjarska industrija d. d. Vodstvo tovarne »Petovica« se je že del časa trudilo, da vzdrži obratovanje normalno, vendar kriza tudi temu podjetju ni prizanesla; ravno sedaj, ko se obeta najhujša zima, je bilo vodstvo prisiljeno odpovedati na 14 dni, do konca marea, celotnemu delavstvu, katerega zaposluje okoli 160, in vsemu uradništvu z mojstri vred, ki jih je okoli 20. Vodstvo tovarne si še vedno prizadeva in upa, da bo upostavilo tovarno zopet v normalne razmere, vendar je moralo odpovedi podati iz previdnosti, ako se stanje s koncem marca ne izboljša. Okoli 50 delavcev je že zapustilo tovarno, ostali pa bodo odpušteni postopno, tako da bo tovarna okoli 15. t. m. popolnoma stala. Za delavstvo je to hud udarec, ker jih je več t. k. ki so živeli samo od zaslužka v tovarni, hud udarec pa je to tudi za uradništvo, ki bo s svojimi družinami vred ostalo brez službe in brez vseh sredstev, saj si od skromne plače ni mogel nihče nihče priložiti. Odslek za preskrbo brezposelnih pa bo imel sedaj še veliko večjo skrb, kako vse prehraniti in jim dati primerno podporo.

Obnova poplavljenih krajev Posavine

Brčko, 2. januarja. Dela pri obnovi krajev, ki so bili oskodovali od lanskih pomladnih in jesenskih poplav, se bližajo svojemu zaključku. Državna pomoč je bila tako izdatna in hitra, da prebivalci niso imeli nobenih znatnejših stroškov pri popraviljanju in obnavljanju svojih domov. Zastopniki vseh krajev, ki so bili oskodovali od poplav, so poslali globoko občuteno zahvalo Nj. Vel. kralju in vladi. V tej zahvali naglašajo prebivalci Orašja in vseh drugih vasi brčanskega sreza, da se zavedajo v polni meri, da so bili d. l. m. tako hitre in izdatne pomoči po iniciativi Nj. Vel. kralja, kateremu bodo tudi njihovi potomci izražali svojo hvaležnost z neomajno zvestobo.

Za obnavljanje od poplave oskodovalnih krajev v Posavini je potrošila država okrog 10 milijonov dinarjev, za sam brčanski srez pa okrog dva milijona. Poleg materiala, ki je bil nabavljen v okolici za obnovo porušeni hiš v brčanskem srezu, so dovolili še okrog 163 vagonov stavbenega materiala od drugod.

Žalostne posledice fantovskega pretepa

Draščić, 2. januarja. Na sam badnik so se v neki metliški gostilni veselili kmečki fanti iz Draščićev in iz bližnjih Rosalnic, med katerimi je dalje časa vlada neprijateljstvo. Okrog tretje jutranje ure so vsi odšli iz gostilne in se napotili proti domu. Draščićani so napravili ovinek in prestreli fante iz Rosalnic, naker se je po navadnem »aufbause« pričel splošen pretep. Med drugimi je v pretepu sodeloval tudi 21letni fant Jože Škrinjar iz Draščićev, katerega je nekdo s neko grasto palico tako močno udaril po glavi, da mu je počila čelna kost. Fantje so ranjenca najprej prenesli v neki hlev, nato pa na dom, kjer je zdej umrl. Izvršena obdukcija je dokazala, da se je prelom čelne kosti pridružil še možgansko vnetje.

Ker se je pretep vršil v zgodnji jutranji uri, ko pač vsi Metličani spe, ni prič, katere bi mogle točno pojasniti dogodek. Draščićani zvrčajo krivdo na Rosalničane, češ da so jih oni prvi izvalili in napdili. Rosalničani pa dolže Draščičane. Vendar pa se je marljivim orožnikom posrečilo izslediti Janka Vujčića iz Rosalnic, ki je bil pokojnemu med pretepom nekaj zagrozil. Tudi štirje drugi fantje so iz bitke odnesli rane in obliki manjših poškodb. Ta uboj se je sicer zgodil nehoti, ker zaradi teme pač niso fantje videli, kam padajo udarci, vendar pa je potrebno krivce najstrožje kaznovati za primer drugim, da se ne bi taki pretepi ponavljali. Kriminalnost v metliškem okrožju je sicer zelo malo in so ropi, večje tatvine, razbojništva in detomori skoro neznani pojavi; saj sta se v zadnjih petih letih dogodila le dva večja vdoma. Manjši krivci pa so bili vedno vsi izsledeni po zaslugi naših metliških orožnikov s komandirjem Gornjancem na čelu in ni v preteklem letu niti ena kazenska zadeva ostala nepojasnjena.

Hmeljski trg

Zatec, 2. januarja. h. (Tedenko poročilo). V preteklem tednu je bilo povpraševanje kakor že prej prav živahnost. Tedenški promet je znašal 800 do 1000 stotov. Kupovali so se samo najboljše kakovosti po 870 do 950 Kč, srednje pa so bile na prodaj po 770 do 850 Kč in sicer za izvoznika kakor tudi za domači konzum. Tendanca na trgu je neizpremenjeno čvrsta. Tudi cene se čvrsto in se gibljejo med 770 in 1200 Kč. Do konca preteklega tedna je bilo v Zatecu javno zigosanih 79.000 stotov žateškega hmelja lanske letine. Iz Nürnberga poročajo, da se cene tamkaj tudi neizpremenjeno čvrsto in sicer od 130 do 234 mark.

Vse posnetike zvočnega kina »Sokolki dom« v šiški opazujemo, da se vrše predstava filma »Triglavski strmine« danes ob 18. in 20. uri, v sredo in četrtek ob 16. in 18. in 20. uri, v petek ob 15. in pol. 18 in 20. in pol uri. — Predstave ob 16. uri so za otroke z vstopnino 2 Din.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Preleto meglono, hladno, na zapadu hrčkone snež. — Situacija včerajšnja dne: Zelo velika barometrična depresija leži nad Atlantikom s centrom nad Islandijo. Zateila je tudi zapadne robove kontinenta in povzročila v teh krajih visoko temperaturo z močnimi lužnimi vetrovi. V vzhodni polovici kontinenta vlada barometrični maksimum, ki seza preko Srednje in Južne Evrope. Dunajska vremenska napoved za torek: V splošnem preločno jasno V mecelnih krajih se bo temperatura nekoliko dvignila in bo morda izginila tudi megla.

</

Naši kraji in ljudje

Možnosti trgovinskih zvez z Južno Afriko

Ljubljana, 2. januarja. Danes se je mudil v Ljubljani naš honorarni konzul iz Johannesburga v Južni Africi g. Danilo Strekelj, ki je znan naš gospodarski javnosti že po svojem lastnem prejavu v ljubljanski Zbornici za TOI o možnostih trgovinskih zvez med Jugoslavijo in Južno Afriko. G. konzul, ki se mnogo prizadeva, da bi v teh hudih časih navezal stike med našimi izvozniki in južnoafriškimi uvozniki, se je mudil v Beogradu 4 dni, v Zagrebu 2 dni, a danes je bil v Ljubljani, kjer se je razgovarjal z različnimi našimi izvozniki. Zvečer se je po-

Naš honorarni konzul v Johannesburgu gosp. Danilo Strekelj

tem odšel proti Londonu od koder se vrne v Johannesburg. V razgovoru z našim urednikom je dejal med drugim:

V Jugoslaviji je angleški domoljub Južna Afrika še malo znan. Malo več zanimanja se je pokazalo za to deželo, ko se je zaznalo, da namerava opustiti svoj zlati standard. Ne ve se, če bo opustitev zlate valute, ki bo povzročila velik preokret v gospodarskem življenju, imela dobre posledice. Finančni krogi Južne Afrike so svojočasno trdili, da je treba vztrajati pri zlati veljavi, ki da je baza vse trgovine. Niso pa pri tem upoštevali, da je Južna Afrika pretežno izvozna dežela. Iz konkurenčnih ozirov naš izvozniki zagovarjajo opustitev zlate podlage, med tem ko uvozniki vztrajajo na zahtevi, da se obdrži zlati standard, ker je na ta način omogočeno uvažati večje količine z zanesljivim zasluskom. Proti zlati veljavi so posebno fernerji, ki jim tuja konkurenca na tujih trgih dela velike glavo.

Ena najvažnejših izvoznih postavk Južne Afrike je volna (letno 6 milijonov funtov sterlingov). Opustitev zlate podlage bi pomenila za izvoznike volne novo dobo, ki bi jim omogočila uspešno konkurenco na tujih trgih.

Sploh se Južna Afrika v zadnjih letih močno uveljavlja na svetovnih trgih in hudo konkurrira z evropskimi izvozniki. Razen volne izvažajo zlasti tudi sadje (pomaranče, banane, jabolka, grozdje in konservirano sadje), turšico in v zadnjem času celo jajca, ki so kljub razdalji zelo cene.

Južna Afrika je po svoji gospodarski strukturi zelo silna Jugoslaviji, samo nima kesa za industrijsko porabo. Jo to dežela, ki ima veliko bodočnost in se v zadnjem času z veliko naglico industrializira. Številne svetovne države si prizadevajo

pridobiti južnoafriški trg. Jugoslavija je bila pred 3 leti še popolnoma neznan v Južni Africi in se je šele v zadnjem času začela uveljavljati v trgovini s to deželo. V l. 1931. je znašal izvoz Jugoslavije v Južno Afriko vrednost okrog 15 milijonov dinarjev (po tamošnjih podatkih) in je obstajal največ iz cementa, taninskih ekstraktov, železa, stavbenega lesa in lesnih izdelkov. Je pa naš izvoz tjakaj v resnici vsaj dvakrat večji, ker se izvažajo precej našega blaga v Južno Afriko preko Londona pod angleškim imenom (na primer usnje).

Jugoslovenska kolonija v Južni Africi šteje kakih 1800 ljudi. Naseljevanje naših ljudi v tej deželi se je začelo pred 40 leti. Jugoslovenski naseljenci se bavijo v glavnem: pridelavi Hrvati z žitarstvom in prostimi poklici, izseljenci iz Boke Kotorske s mesarsko obrtjo (v Johannesburgu jih je okrog 60), Dalmatinci iz okolice Splita in z otokov po večini s farmarstvom, a ostali naši rojaki so rudniški delavci v zlatih rudnikih. Zasluski naših ljudi je precej ugoden. Delavec v zlatem rudniku zasluži 1 do 2 funta sterlinga (350 do 700 Din) dnevno. Dotok iz Jugoslavije in sploh inozemstva pa je omejen in vezan na pogodbe, da novi vseljenci dokažejo, da bodo takoj zaposleni, odnosno da si najdejo garanta, ki prevzamejo zanje jam-

stvo, da v doli dveh let ne padejo na breme države. Jugoslavija je pod emigracijsko kvoto 50 ljudi na leto.

Uvoz v Južno Afriko je vedno možen, ako blago pokazuje gotove prednosti nasproti konkurenci in če se cene nižje v primeri s konkurenco. Ne sme se pa pri tem pozabiti, da je na južnoafriškem trgu, ki potrebuje mnogo tujega blaga, že huda konkurenca raznih držav. Zlasti se uveljavlja Japonska, ki z nizkimi cenami tolče svoje tekmece.

Johannesburg je, čeprav je glavno mesto Capetown, ni samo glavni center trgovine, ki kontrolira Afriko preko ekvatorja, nego tudi središče finančnega sveta. Mesto samo na sebi je najmoderneje zgrajeno in ima v okolici najbogatejše zlate rudnike (3000 metrov globoko), ki producira 52 odstotkov vsega svetovnega zlata. Klima je izvrstna in je umrlivost v tem kraju najmanjša na svetu. Johannesburg šteje 350.000 prebivalcev in je tretje največje mesto v Africi.

Kakor gori omenjeno, kaže naša država že pričetke trgovinskih zvez s to deželo. Ni izključeno, da bo prišlo do večje izmenjave blaga med obema deželama. Dosedanji uspehi dopuščajo upanje na večji razvoj, ker ima južnoafriški trg velike potrebe glede na to, da je dežela šele v razvitku.

Slava kolesarskega bataljona

Ljubljana, 2. januarja. Na novega leta dan so imeli naši vojni kolesarji svojo slavo. Proslavili so šesto obletnico, od kar je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz o ustanovitvi kolesarskega bataljona v Ljubljani. O slavnosti je podrobno pisalo ponedeljsko »Jutro«, poročilo pa izpopolnjujemo z nekaterimi zanimivimi podrobnostmi.

Popoldne se je v vojašnici Vojvoda Mišića nadaljevala slava, katere so se udeležili vsi predstavniki kolesarskih podsestev, oficirji s svojimi rodbinami, domači kolesarski dirkači in vojaško garnizije. Zastopani so bili tudi rezervni oficirji, lovsko društvo in druge športne organizacije.

Poveljnik kolesarskega bataljona pod-

kolski dobitnik in nagrade, ki sta jih darovali trdnici Bohinec in Batel.

Zo v večeršnjem poročilu smo omenili, da je kolesarski bataljon za svojo slavo prejel številne pismene in brzojavne čestitke, na prvem mestu presrečno čestitko Nj. Vel. kralja. Pismeno pa se je bataljon spomnil iz Boke Kotorske tudi prejšnji ljubljanski divizionar general Bogoljub Ilčić in je pismo polno najlepših spominov na Ljubljano in iskrenih priznanj velopedistom.

Na slikah s slave, ki jih priločujemo, je zgotaj pogled na častno kolesarsko četo pri cerkvenem blagoslovu, ki sta ga opravila župnik Cuderman in prota Budimir, spodaj pa vsi višji častniki ljubljanske garnizije in gostje. Sprejaj divizionar

polkovnik Jaklič je vse zbrane nagovoril z lepim nagovorom in se jim zahvalil za posej. Dirkači naših kolesarskih društev so nato tekmovali z vojaški-kolesarji na dirkalnih aparatih, ki so opremljeni s preciznimi registrirnimi urami. Pri prvi dirki je zmagal znani junior Julij Kačič, ki je prevozil 2 km v 2 minutah in 18 sekundah. Za njim pa je ta čas še zboljšal velopedist Rozman. Za to tekmo, kakor tudi za tombolo in loterijo so bili določeni lepi

generalštabni brigadni general Vladimir Cukavac, prota župnik Todorović, župan dr. Dinko Puc, občinski svetnik Orehek, policijski upravnik Kerševan in poveljnik policijske straže Gril. Proti desni pa so poveljniki 40. pešpolka polkovnik Jovan Cvejić, artiljerijski brigadni general Antonije Pečić, polkovnik Radovan Jovanović, general Dragomir Popović, načelnik štaba podpolkovnik Jovan Sokolović (njegovo ime je v večeršnjem poročilu pomotoma izostalo), podpolkovnik Luka Ještrović in poveljnik pograničnega pododseka podpolkovnik Rista Vučina.

Požig v Jablani

Novo mesto, 2. januarja.

Na stari mitnici blizu tako zvane Kačje ride stoji na samem malo naselje Jablan. Davi okrog 1. je tu nastal velik ogenj, ki je v dobri uri uničil posestniku Jožetu Slaku vsa gospodarska poslopja z orodjem vred. Ogenj je bil, po vseh znakih sodeč, podtaknjen od zločinske roke. V naselju je nastal v tako pozni nočni uri velik strah in zmešnjava. Plamen se je videl daleč naokrog. V Slakovih hiši, okrog katere so gorla gospodarska poslopja, pod, šupa in klet, so bili v navedenem času pri počitku posestnikova žena Marija z otroci in njena mati. Prvi so prišli na pomoč sosode, ta-

koj nato pa pod vodstvom g. Jerneja Zupančiča gasilci iz Mirne peči s motorno brizgalno in so ogenj omejili. Bila je že skrajna nevarnost, da se zaradi nastale velike vročine vžgo tudi vsa sosedna poslopja. Gmotna škoda je precejšnja. Za požigalcem vneto požredujejo.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamnih, zlati uravna naravna »Franz Josefov« grenčica prebavo na naravno popoln način. Izkušnje na kliničkih potirujejo, da učinkuje domače zdravljenje »Franz Josefov« vodo posebno dobro, če jo, mešano s toplo vodo, izpijemo zjutraj na tešče želodec. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Odvetnik dr. Fran Zupanc

Tržič, 2. januarja.

Odvetnik dr. Frana Zupanca, ki si je v kratkem času tudi v našem mestu pridobil zaradi svojega blagega značaja mnogo simpatij, ni več med živimi. Turisti, ki so šli na Novega leta dan na Storžič, so ga našli mrtvega v Povljah nad Trstenikom. G. dr. Fran Zupanc je bil že dolgo časa živno bolan in je v gorski samoti omahnil v naročje smrti.

Pokojnik se je pred 50 leti rodil v Ljubljani kot sin ugledne rodbine. Zo v dijaških letih se je vneto udeleževal v narodnih organizacijah, zlasti pa pri Ciril-Metodovi družbi, kateri je ostal zvest do konca. Bil je vnet sportnik, posebno pa je ljubil planine. Velike so njegove zasluge za ljubljanski športni klub, za veslaško sekcijo, zlasti pa tudi za razvoj zimskega športa v naših krajih. Iz Ljubljane se je preselil lanko pomlad v Tržič.

Prezrto smrt plemenitega moža, iskrenega rodoljuba in dobrega družabnika obžalujejo mnogi prijatelji. Vsem, ki so ga poznali, bo ostal dr. Fran Zupanc vedno v častnem spominu.

Nevarnost živinske kuge odstranjena

Ljubljana, 2. januarja.

Vsem je še v živem spominu razburjenje, ki je nastalo sredi novembra, ko se je pojavila nevarna živinska kuga svinovka in parkljeva v naši banovini. Kdor ve, koliko gospodarske škode bi bila mogla prinesiti ta bolezen, ako bi se bila nemoteno širila od hleva do hleva po vsej banovini. Da se to ni zgodilo, temveč je danes dvignjena zapora in so ukinjene vse očiuvne odredbe v Ljubljani in okolicih smrežu ter je pričakovati tudi v Mariboru skorajšnje odprave vseh teh ukrepov, kakor nam poroča banska uprava, je v prvi vrsti zasloga veterinarske oblasti. Precej je pa tudi pripisati ta tako lep uspeh uvidenosti živinorejcev, ki so jasno pokazali, da so res napredni. S pomočjo letakov, časopisja in osebnega poučevanja prizadelež živinorejcev so pokazala naša veterinarska oblast, da so kos svoji nalogi kot čuvarji zdravja tako važne naše gospodarske vrednote kakor je naša živina.

Zato je tem neumljiveje, da se je v teh težkih časih, ko je delala naša veterinarska policija z mrzlično naglico, da prepreči nesrečo, ki je pretila naši živinoreji, našel dnevniki, ki se vedno trika na svoje za blagor kmetijstva tako goreče srce ter je sumil naše vrole veterinarje, da so odredili ostre varnostne ukrepe le zato, da bi kmeti in mesarji šikanirali, sami pa bi zaslužili lepe denarje. Neumljivo nam je, kako more še v današnjih časih biti kdo, ki naj zastopa interese narodnega gospodarstva proti pregledu živine, ko je živinska kuga v deželi, in zavijati pri tem oči, češ, mesar bi rad ustregel kmetu, pa mu veterinarska oblast ne dopušča. Še dalje gre predrznost teh zaščitnikov kmeta, ko vzključajo: »Ves gospodarski promet in napredek naj se zaradi nekaterih gospodov ustavi? Naš kmet, ki tako težko živi, naj še težje prodaja živino? Zdi se, kakor bi ta kuga dala zaželjeni povod, da se sklene ta srečna želja. Roke proč Nikdar! »Mi pa pravimo v imenu napredka naše živinoreje in zaščite našega gospodarstva: Gospodje, nehajte s takšno kvarno demagogijo, ki bi bila v stanju, če vam bi bili živinorejci naselili, pospešiti širitev nevarne živinske kuge in za dolga leta upropasti našo živinorejo. Prvo je vedno zdravje in se mu morajo pokoriti vsi še tako važni osebni interesi prizadetih.

in zunanjim predvorom ter nekaterimi postranskimi prostori, ki pa še niso v celoti odkriti. Verjetno je, da gre za starokrščanski samostan, kar bi bil šele drugi primer na srbskem tleh. (Po vsem sodeč je tudi bazilika v Palukuri pri Stobih sodila v samostanski sistem, ki je na tudi le napol odkrit. Razen bogato skulpturalnih plošč in eteov nekdane oltarne pregrade je v Suvodolu posebno važen mozaični tlak, ki je krasil oltarni del in je bil že zelo slab. S skrajnim naporom se je posrežilo dvigniti mozaik in ga prepeljati v skopeki muzej, kjer bo sestavljen v celoto in konserviran. Tudi v notranjem predvoru je bil tlak mozaičen in pod njim so se našli grobovi brez vsakih znakov. Gre brez dvoma za starokrščanske grobove duhovnikov ali menihov. Ostale najdbe obsegajo rimski denar, zapestnice, prstane, steklene predmete, običajno lončarijo ter ostankne jelena in divje svinje. Razen cerkve je zelo važna skalna grobnica na bližnjem vrhu, kjer je razen rimskih loncev prišel na dan tudi predzgodovinski idol in kamenita klina. Vključ najdenim grškim napisom doslej še ni bilo mogoče določiti imena nekdaneje mesta, ki se je nahajalo v Suvodolu. Odgovor na to vprašanje bo zelo zanimivo, ker bo odkril izhodišče stare rimske ceste po Marijovu, kjer se nahajajo ostanki rimskih utrd. Zeleti bi bilo, da bi za to zanimivo arheološko odkritje dobili dovolj sredstev, kajti brez njih bo v doglednem času težko priti do potrebnih zaključkov. Vsekakor je v Suvodolu prišel na dan doslej neznan sled stare kulture.

Slovenjgraško mestno gospodarstvo

Slovenjgradec, 2. januarja.

Občinski odbor je v svoji zadnji seji sklepal o proračunu za leto 1933. Tu je obširno poročal o vseh postavkah predsednik finančnega odbora mestne občine nadpota g. Franjo Eiletz. Celokupni proračunski prejemki iznašajo le 77.760 Din. dočim so izdatki v višini 297.323 Din, torej je primanjkljaja 219.563 Din. Tega bomo kriili s 60 odst. doklado na vse državne neposredne davke, kar bo vrglo 92.961 Din, nadalje po 100 Din od 1 hl vina, iznaša 76.205 Din; po 100 Din od 1 hl vina, iznaša 9062 Din; od 100 l piva 300 Din iznaša 12.725 Din. od hektolitrske stopnje alkohola po 5 Din, iznaša 10.110 Din. od govedi nad 1 leto 20 Din, iznaša 4000 Din, od govedi pod 1 leto po 5 Din, iznaša 2000 Din, od prašičev in drobnice po 10 Din, iznaša 1000 Din, od raznih taks 800 Din, od najeminskega vinarja 7500 Din, od prenočevanja tujcev 1700 Din, od pasjega davka 1500 Din. To so doklade, s katerimi se namerava pokriti proračunski primanjkljaj. Vsi izdatki so se omejili na najpotrebnejše. Proračun je bil soglasno sprejet.

Nato se je obravnaval prevzem mostu čez Suhadolc na potu v Stari trg pri stari Potocnikovi tovarni. Sklenili so ga prevzeti v skupno vzdrževanje s starotrkško občino, ker mestna občina sama ne more prevzeti vsega bremena. Predlog sreskega načelstva, naj mestna občina prevzame vzdrževanje meščanske šole, se je soglasno odklonil, ker občina nima za to nobenih razpoložljivih sredstev. Stanovanje v meščanski šoli, katero se je zaradi preselelitve meščanske šole učitelja Sovreta izpraznilo, se dodeli šolskemu slugi Strucu.

VSAK NAROČNIK »JUTRO« le zavarovan za 10.000 dinarjev!

Vampir v Veliki Kikindi

Novi Sad, 2. januarja.

Večkrat smo že poročali, da se je v kakem kraju kar nenkrat pojavil strah vampir, volkodlak ali kakorkoli so ga že imenovali, ki je za dalje časa strahoval ves kraj, dokler se ni izkazalo, da je vampir plod bujne fantazije in praznoverja ali pa, da so strahove uprizorili kakšni zločinci, da bi lažje izvešali svoje mračne nakane.

»Vampirja« imajo sedaj že teden dni v Veliki Kikindi in sicer v ulici Hajduka Velika, kjer si prebivalci od 7. ure zvečer ne upajo več na ulico, svoja vrata pa že zaklepajo takoj ob nastopu mraza. Sprva so vampirja mnogi samo slisali, v zadnjem času pa ga tudi vidijo kot velikanovo belo postavo, ki se pojavlja na strehi hiše Ace Diurčića. Iz te hiše ali pa tam nekje iz bližine so slisali najprej v zgodnjih večerih urah neko strašno tulenje. Gospodar hiše, 26letni Ace takrat ni bil doma in ko se je vrnil, ni hotel o tem ničesar verjeti. Prihodnji večer pa so se strašni kriki ponovili in Ace je trdil, da so prihajali od nekod iz njegove hiše, kjer pa ni mogel ničesar najti. Strašni kriki se večkrat slišijo še okrog polnoči in prebivalci ulice trdijo, da se nad hišo večkrat pokaže tudi neka strahotna bela prikazen. Ace že več dni ne spi v svoji hiši, katero bi rad prodal tudi pod ceno, da bi se izsllil iz nesrečnega kraja. Za »vampirja« so se začeli močno zanimati oblastni organi, ki so v ulici pomnožili policijske straže, prebivalcev pa s tem le še niso mogli rešiti paničnega strahu pred vampirjem.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 4., 4/8 in 1/10 zvečer. opereta ljubavnega čara in prekrasnih melodij, petja in šlagerjev

ORLOV

Muzika: Bruno Granichsteden

Liane Haid

Svetislav Petrović

Najnovejši FOXOV zvočni tednik

Elitni kino Matica

Telefon 2124

DRAŽESTNA
Magda Schneider
SIMPATICNI
Karl Ludwig Diehl

IN NAJBOLJŠI BERLINSKI
KOMIK
Richard Romanovski

v čarobni veseligradi opojnih
šlagerjev in prekrasnih naravnih
posnetkov švice in lepe ri-
vijere.

V dvoje je lepše

JUTRI PREMIERA!

KULTURNI PREGLED

Najnovejša arheološka odkritja v Južni Srbiji

Če eliti imenovati Južno Srbijo klasično deželo starin, se najprej spomnimo mesta Stobi, o katerem se zadnja leta mnogo govori, češ, da so to jugoslovenski Pompeji. Čeprav je značaj in pomen Stobija popolnoma drugačen kot pomen Pompejev, je vendar eno najpomembnejših arheoloških najdišč v državi. To mesto, ki je bilo rimska provincialna prestolnica in po ga uničile elementarne nesreče ter barbarski naveli gotovo že v zgodnejšem srednjem veku, je ležalo vse do leta 1860 razrušeno in pozabljeno v makedonski prsti ob sovodju Vardara in Crne reke. Tedaj sta naređi dva tula obiskovalca, avstrijski konzul v. Halm in francoski arheolog Heuzey ugotovila, da se na tem mestu nahajajo razvaline mesta Stobi. Pod turško vlado seveda ni bilo mogoče misliti na izkopavanja, saj se je šele l. 1902. posrečilo dvem domačim strokovnjakom opisati najdišče in pislo spomenike na površini zemlje. To sta bila dr. N. Vulić in A. Premerstein. Do svetovne vojne je ostalo vse pri starem, takrat pa so Nemci pričeli izkopavati Stobi; med oficirji je bil arhitekt Fr. Kriehnen, ki je našel baziliko ter odkopal njen vzhodni del. Vojaški duhovnik dr. Hald, ki je tudi izkopaval, je opisal vsa nemška dela v posebni knjižici. Konec vojne je prekinil tudi ta dela, ki so

se mogla nadaljevati šele v mirnejših časih. In res vidimo l. 1924. arheologa dr. B. Sario, takratnega kustosa beogradskega muzeja, odkopavati najzanimivejšo stavbo Stobija, veliki amfiteater. Po vzidanem kamenu v baziliki je namreč spoznal, da mora biti v bližini taka zgradba ter je pričel kopati v mramornem loku, ki ga je smatral dr. Hald za vhod v kloaks; odkril je antično gledališče. V baziliki je nadaljeval delo dunajski profesor dr. R. Egger, ki je odkril vse dele, razen kosa nartoksa. R. Egger je tudi objavil svoje izkopenje, podrobno razpravo o amfiteatru pa pripravila B. Sario, ki je letos skupno z današkim arhitektom Einarjem Dygrevejem ponovno preštudiral zgradbo in jo premeril.

Izkopavanja v Stobi so se nadaljevala po odhodu B. Saria pod vodstvom ravnatelja beogradskega Narodnega muzeja, prof. V. Petkovića. Med najvažnejšimi najdbami tega izredno srečnega raziskovalca je treba omeniti celo vrsto bronastih in marmornih soh, potem pa mozaik v nartoksu bazilike s simboličnimi slikami ter krasno ohranjene ostanke starokrščanskega slikarstva, ki je podobno slikarstvo v katakombah. Med številnimi stavbami, ki so jih odkopali zadnja leta, sta še dve baziliki, več bozatih hiš ter zgradba, o kateri misli prof. Petković, da je bila sinagoga. Letos so izkopali razen precej krasnega Dionizijevskega reliefa in poprsja matrone posebno važen mozaični tlak neke

zgradbe, ki je izredno lepo ohranjen in predstavlja preprogo iz enakih ploč, ki so vsa okrašena z živalskimi podobami. Pri zadnjem kopanju so tudi našli mestna vrata na onem kraju, ki se še danes imenuje »Porta«. Tako bo počasi razen posameznih arhitektonskih odkritij napredovala tudi splošna topografska slika mesta, ki je za sistematično delo neobhodno potrebna. Rezultati izkopavanja so zelo značilni: beogradske arheologije vidijo v nekaterih stavbah še nerazrešene uganke ter napovedujejo podrobnejše obdelave v kasnejši publikaciji. Seveda je sprito tega zanimanje zanje zelo naraslo.

Iz mesta Stobi je vodila rimska cesta čez Pletvar v Prilep in Bitoli, kjer se je spojila z vito Egnatio, ki je vezala Solun z Ohridom in Dračem, Pelagonska ravnina je bila od nekdanj znana kot bogato arheološko najdišče. Tu so se nahajala mesta Prilapion (Prilep), Heracl Lyncestis (Bitolj), Stuberia (Čepigoro?) in še več drugih, ki jih danes še ni mogoče lokalizirati. Lansko jesen so kmetje zadeli na razvaline neke cerkve blizu vasi Suvodol na vzhodni marionjskih gorah pri Bitolju. Kustos dr. F. Mesnel s skopskega muzeja, ki je prevzel izkopavanja, je mogel po obhodu terena z gotovostjo dognati, da se nahaja tudi tu v zemlji staro rimsko mesto, zgrajeno na predzgodovinski podlagi. Našel je v zemlji vodovod in kanalizacijo ter razsežne razvaline hiš. Vse to še čaka na potrebna sredstva za arheološko izkopavanje. Doslej je bilo mogoče izkopati cerkev, ki je starokrščanska bazilika s tremi ladnjami, notranjim

Za predzgodovinska najdišča sta se zadnja leta zanimali predvsem dve misli: prvo tvori ravnatelj berlinskega predzgodovinskega muzeja dr. Wilhelm Unverzagt z zgodovinarjem v. Reisswitem in arheologom Kellerjem drugo pa stalna ameriška arheološka komisija za Jugoslavijo. Njo vodi ravnatelj muzeja in profesor harwardске univerze dr. Vladimir Fawkes, člana sta dr. Erich in dr. Hettv Goldman. Ta komisija je znana po svojih vzornih delih v predzgodovinskem najdišču Starčevu pri Pančevu, kjer je v letošnjem poletju sodeloval tudi ves seminar dr. Fawkesa. V juniju so prepotovali ameriški arheologi tudi južno Srbijo ter iskali podatke o seliščih in jih našli nad pričakovanje mnogo, kar je posebno važno za doslej neznan kulturno zvezo med Podonavjem in Egejskim morjem. Dr. Unverzagt pa se je lotil izkopavanja na Gradišču nad Sv. Erazmom pri Ohridu, ki je tudi stara naselbina z ostanki raznih kultur. Izkopali so utrdbo, ki jo datira dr. Unverzagt v 3. stoletje pred Kr. r. ter jo pripisuje Makedoncem.

Mnogo bolj znana so izkopavanja beogradskega profesorja dr. Nikole Vulića, ki je pred dvema letoma izkopal pri Gorenjem blizu Trebeništa grob z dragocennimi predmeti. Njegovo delo je tudi nadaljevanje med vojno elutajno začete izkopavanja, ki so ga Bolgari morali prekiniti. Sadovi njihovega dela, zlate maske, bronaste posode se nahajajo v etnografskem Narodnem muzeju. N. Vulić je v družbi skopskega muzejskega uradnika M. Kokića najprej prekopal

Domače vesti

*** Zlati jubilej zvestega službovanja.** Danes preteče 50 let odkar je stopila v službo pri Srebrstevu rodbini v Brezicah takrat komaj 18 letna Antonija Novakova, doma iz St. Jurija pri Luki (Zidan most) — 50 let! Dolga doba! Doba človeškega življenja polna veselja in — bridkosti! Pridna in delavna, kakršna je bila Tončka v početku, taka je ostala še danes: — vsak čas pripravljena storiti vse, kar se ji zdi potrebno in koristno. Vselej je bila v vsakem pogledu vzorna. Stala je vsem ob strani o prijetnih, zlasti pa o žalostnih trenutkih, kjer je posebno pokazala svojo brezmejno zvestobo. Že dolgo ni več le sužninja; za vsakega rodbinskega člana je še leta in leta snaha Tončka, katere udanost in skrbnost sta neprecenljivi. In sedaj, ko je 50 let svoja življenja posvetila neumornemu delu vedno za isto rodbino, ji kličejo vsi, ki jo poznajo in cenijo njeno dobro, blago dušo: »Se na mnoga leta, draga Tončka! Pog vama ohrani zdravje in na vama podari obilo prijetnih in udobnih dni!«

*** Jubilej dela inž. Sonnbichlerja.** Danes poteka 40. letnik, odkar je prišel v solnčne Karavanke na posestvo barona Julija B. na o. a. sedanjega posestnika dr. Karla la Borna mlad. Zgodni pripravnik Fran Sonnbichler poleg praktičnega vzdrževanja v gozdarski službi je študiral in hodil po lazih izven v Gradcu. Še celo za inženjerski izpit se je povečini pripravil na ve. leposvestu. Po končanem študiju se je v veliko vlogo posvetil oskrbnstvu krasne posesti, ki mu no letni gozda skoraj ni enakega v naši državi. In to v prvi vrsti no zaslugi velikega strokovnjaka, ki oskrbuje posestvo že nad trideset let. Inž. Sonnbichler, ki je marljiv član naših sužnarskih in lesnoindustrijskih združenj, pa tudi vedno rad pomaga z dobrim nasvetom okoliškim posestnikom. Posebno mu huzen posveča bogatemu lovšču, v veljem kosutnjaku dr. Borna. O njegovem strokovnem lovskem znanju pričajo članki v »Vestnik«. V SLD deluje posebno kot strokovnjak v oeni za razvoja jelenov. Ob njegovem jubileju mu kličemo: Še na mnoga leta!

Za sestanke, občne zbere, seje, kjer motiti nas niko ne more, priporočamo kar najtopleje Sčameve tihe vse prostore! 15460

*** Osebnosti.** Na predlog higijenske sekcije Društva narodov je odbor Rockefellerjeve fundacije podelil direktorju Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Piru Stipendijo za proučevanje zdravstvenih razmer v Madžarski, Češkoslovaški, Poljski in Nemčiji. — Izpit za specialista iz higijene je napravil dr. K. Petrič, prištev Higijenskega zavoda v Ljubljani. Premeščena je bila Marija Silligoyeva uradna pripravnica Zdravilišča za tuberkulozne v Tivoljski v upravi splošne bolnice v Ljubljani.

*** Spremembe v finančni službi.** Napredovali so za višje finančne sekretarje v peti položajni skupini dr. Podobnik Aleksander, Mahkovec Franc in Predikar Ivan; za finančnega sekretarja v šesti položajni skupini dr. Hačičman Ibrahim; premeščeni so: predsednik finančne kontrole Kranje Vinko za starejšino finančne oddelka v Dubrovniku, nadzornik finančne kontrole Geršić Miroslav in glavnemu oddelku finančne kontrole v Mariboru Puršič Fran na glavnemu oddelku finančne kontrole v Ljubljani.

*** Upokojitev.** Kako poročajo iz Beograda, je dr. Viktor Tiller profesor na realni gimnaziji v Novem mestu, trajno upokojen.

*** Olajšave za rezervne oficirje.** Udrženje rezervnih oficirjev in bojevnikov opozarja člane, da se preko svojih podod-

borov pravočasno zjase osrednji upravi združenja v zadevi voznih olajšav na državnih železnicah.

*** Jugoslovanska akademija v Zagrebu** dobi po daljših pogajanjih z Državno hipotekarno banko posojilo 6.500.000 dinarjev, s katerim ji bo omogočeno, da dovrši zgradbo svoje potoke na Trgu kralja Petra. Dela so bila pred enim letom prekinjena, ker je bil gradbeni kredit izčrpan.

*** Obremenitev po anuitetah občinskih posojil.** Kakor poročajo »Naša samouprava«, so po anuitetah občinskih posojil najbolj obremenjeni Spilčani. Na vsakega Spilčana pride na leto 180 Din davka za odplačilo občinskih dolgov. Na drugo mesto pride Beograd s 162 Din, potem Ljubljana s 148, Nis s 139, Skopje s 92, Zagreb s 59, Cetinje s 45, Banjaluka s 36, Novi Sad s 11 in Sarajevo s 9 Din.

*** Planinski ples priredil v Sokolskem domu** v Radovljici podružnica SPD v soboto 7. t. m. ob 20 v prenovljeni dvorani bodo to noč zopet otvorjene važnejše koreninske planinske koče in gostoljubno srečevale pod svojo streho planince in planinke. Okusna dekoracija, priznani Neždetov jazz-band, topli krofi, dobra vina ter solina postrežba z vsem, kar zahteva telesni blagor, bodo ustvarili polno razpoloženje. Temu večja tudi predpis: obleka sme biti planinska, sportna, narodne noše ali kvečjemu promenadna. Ker pa je dvorana parketirana, vstop z nakovanimi čevlji ni dopusten.

*** Železniški upokojenci.** Minilo je leto 1932; železniški staropokojenci, provizijonisti, muškarci, invalidi in vdove države in tužne železnice gledajo s strahom nazaj v preteklo leto, ki je bilo zanje polno skrbi in pomanjkanja. Še enkrat se ozirajo na pretekle težave, a pogumno stopajo v novo leto s trdnim prepričanjem, da jim bo prineslo težko pričakovano izboljšanje, namreč, da se njihove pokojnine, provizije, miloščne in nezdolne rente časa in življenjskim potrebščinam primerno urede, ter da se jim vrne odvzeta neomejena rezijska vožnja. Tudi novopokojenci pozabljajo na preteklost in upajo, da se jim bodo v naprej njihove pokojnine redno vsakega preveka nakazovale. S tem trdnim prepričanjem so imenovani stopili v novo leto in upajo, da se bodo njihove želje tudi uresničile. — Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

*** Slovenci v Beogradu.** Beogradska Politika je priredila anketo, kako žive Slovenci v Beogradu. Naši rojaki imajo v prestolnici 6 svojih društev. Predsednik slovenskega društva »Cankarje g. Mibo Štiber, sekiški šef Privilegirane agrarne banke, je izjavil, da so Slovenci v Beogradu že davno pred svetovno vojno iskali stike z brati v Srbiji. V Beogradu živi sedaj po njegovem mnenju približno deset tisoč Slovencev. Velik del odpade na emigrante iz krajev, ki pripadajo Italiji. Po zedinjenju je bilo ustanovljeno v Beogradu prvo slovensko društvo »Klub Slovencev«. Predsednik društva »Trilavce g. Mirko Goršek je izjavil, da je v Beogradu okroglo 12.000 Slovencev. Vendar po o tem ni točne statistike, ker so se ob priliki ljudskega štetja mnogi prijavili kot Jugoslovenci.

*** Dijakom in dijakinjam.** Prejeli smo: Zdravje pet ur svojih počitnic v svrhu pridobivanja članov za društvo stanovanih mladenikov v Ljubljani. S tem delom zmanjšate prispevke svojih roditeljev za študije ter oblažite splošno budo in draginjo. Kdor pridobi pet do deset članov, je izvršil veliko socialno delo! Zgleda se, da v pisarni, Vegova ulica 8, dvorščice levo, pritičejo od 15. do 17. ure, kjer vam bom podal potrebna navodila. — Rudolf Puc, odbornik in organizator Društva stanovanih mladenikov.

*** Revija »Zdravje«.** Prejeli smo dvojno število zdravstvene revije »Zdravje« za november in december, s katero je zaključen osmi letnik tega za vsako rodbno koristnega časopisa. Številka ima naslednjo vsebino: Pomen navade za higijensko življenje (dr. A. Šimenč); Razvoj in pododovanje (dr. B. Škerlj); O strovi hrani; Kako si ohraniti zdravje; Bolezen in vreme; O prehrani šolskih otrok; Glasnik higijenskih ustanov (ureja dr. Petrič), ter druž. List izhaja mesečno ter stane na leto 30 Din. Naroča se v Ljubljani, Zaloška cesta 2.

*** Zahvala.** Družba sv. Cirila in Metoda se po tej poti iskreno zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način pomagali, da je mogla obdarovati revno šolsko mladino po šolah naše severne meje in Prekmurja za Miklavžovo in božič. V ta namen in pa skupaj šolskih knjig in potrebščin je izdala družba v mesecu decembru okroglo 97.000 Din. — To tiho, plemenito, nacionalno in socialno udeleževanje Družbe sv. Cirila in Metoda je vzbučilo po vseh obdarovanih šolah globoko hvalečnost mladine in staršev. Dokaz temu so mnogobrojne, do solz ganljive zahvale. Priobčujemo to, da bo poučena naširja javnost o blazonskem družbinem delu, pripomnimo pa obenem, da bi družba izkazala še večjo delavnost,

marmornega oltarčka. Po nekem kiparskem fragmentu iz Prilepa so sičar že prej mislili, da je bil kult M'tre razvit na jugu, a sedanja naldba potrjuje domnevno popolnoma. Kumanoveka naldba je prešla v škopski muzej ter obogatila njegov lapidarij.

*** Zdravniški vestnik.** Izšla je 8./10. številka tega strokovnega glasila slovenskih zdravnikov. Obsežen snopič je posvečen sedemdesetletnici Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani. O njegovi zgodovini poročajo v daljšem članku dr. V. Meršol. Spominja dr. Ivana Oražna je dr. Matvejevič Rus pravečli tople vrstice. Zanimiv je članek dr. Vinka Gregoriča, ki obuja spomine na svoj medicinski študij nekako pred 60. leti in na prva leta svoje prakse v Ljubljani. Mimo tega je v tem zvezku vrsta strokovnih člankov. Primarni dr. V. Meršol je prispeval razpravo o trajanju in značaju imunitete po prestani davici oziroma skriptinki. Dr. Fejor Nikić objavlja prvi del svoje razprave o sezonskem gibanju nekaterih akutnih nalezljivih bolezni v Jugoslaviji v letih 1920. do 1930. Primarni dr. Blumner niše o operativni indikaciji akutne anemije v pozni dobi, dr. Meršol poroča o novem znaku, ki ga je odkril pri zdravljenju žlečodnega žira, primarni dr. Minaš na o ortopedskem zdravljenju poliomielitidnih paraliz. Zanimiv prispevek »K problemu raka in dednosti« poteka iz poverene enega najboljnih naših onkologov brežičkega primarija dr. Choleva. 4. primarij dr. Fr. Dergane je prispeval prilogi iz sodnozdravniške prakse »Nezgodna nefritca. O trahumu in njegovem etanju pri

ko bi javnost znala prav oceniti težek položaj in potrebe našega šolstva v ogroženih krajih. Vsem, ki ste dobre volje, in vam je mogoče, kličo družba: »Podpirajte jo in stopite v krog narodno obrambnih delavcev!«

*** Redki pernatí gosti v Jugoslaviji.** Član/lovskega društva »Šljake iz Slavonije« žegze so te dni v tamkašnji okolici naletek na celo čredo v naših krajih zelo redkih ptic avilorepk.

*** Arstacija poštnega uradnika,** ki je pletil pisma iz Amerike. Po vesteh iz Splita je bil te dni na Klisu aretiran poštar Jerko Radić, ki je na sveti večer otvoril več pism iz Amerike ter si prisvojil dolarje, ki so bili v pislih Ponsardjevi je tudi pod pise na poštini nakaznicah. Na ta način si je prisvojil 3255 Din.

*** Občutna globa.** V Novem Sadu je bil kaznovan z denarno globo v znesku 200.000 Din tamkašnji trgovec z manufakturnim blagom Artur Löwenberger zaradi prestopka pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami.

*** Vee leto 1933 bosta Satan in Iškarijot** pripadala vsak mesec na dan kot najbolj čitan roman. Zahtevaj ponudbe pri Cirilo. vi tiskarni v Mariboru.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Telefon 2730.

Velefilm iz cirkuškega življenja
ŠTIRJE VRAGI
V glavni vlogi Jeanette Gaynor.
Režija F. W. Murnau.

Predstave ob 4., pol 8. in 9. zvečer.
Najnižje cene!

*** G. dr. Alfred Fischer** je otvoril v žalcu splošno privatno zdravniško prakso.

*** Obleke in klobuke** kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

*** Zdrave, bele zobe** brez zobnega kamna ohrani »Dianca« zobna pasta. Cene normalni tubj 5 Din, dvojni 8 Din.

Iz Ljubljane

*** Priprave za dobrodelno akademijo.** Silvestrovanje je končano. Staro leto je zatoleno v večnost. Ljubljancem so se temeljito poslovlili od njega na nešteti priljubljenih, velikih in manjših, šumnih in skromnih. Predpustna doba se pričenja. V Ljubljani bo prva velika letošnja prireditve Dobrodelna akademija v četrtek zvečer v Sokolskem domu na Taboru. Bo to dobrodelna prireditve v polnem pomenu. Vse kar so sodelovali, kar se bo prodajalo, vse bo imelo le ta namen, da bo čisti dobiček čim večji, ki je ves namenjen za Pomožna akcija, za podpiranje brezposel-

Za pulloverje pristna ANGLEŠKA VOLNA

Toni Jager, Dvorni trg 1, Ljubljana

nih in revnih ljubljanskih prebivalcev. Spored je kar se da pester. Prvi del programa izpolnita koncerta »trboveljskih slavčkov« in otroški orkester prof. Jeraja. Cela koncertna prireditve šolske mladine, ki bo požrtvovalno pokazala v prid revnim vse svoje zve, v tako rani mladosti razvite umetniške sile. »Trboveljski slavčki« so že znani po svojem krasnem in občutnem petju po vsej širni Jugoslaviji. Otroški orkester prof. Jeraja pa takisto slovi po svoji izredni izvežbanosti in preciznosti. Kdor ljubi mladino in njeno vnemi za umetnost, ne bo zamudil te prilike. In ne bo mu žal. — Po koncertu se bo razvila v veliki dvorani in v vseh stranskih prostorih prav pristna domača veselica. Nastopile več solistov, harmonikar itd. Na uho povedano, tudi plesa željni bodo prišli na svoj račun. Kar pa vas bo prijateljstvo dobre kapljice, ne bojte se, tudi za vas je vsestransko poskrbljeno. Od Gornje Radgone in Jeruzalema, s Krške gore in Bizejskih gor, iz kršne Dalmacije in sinjeva Visa bodo točile številne vinske trgovine svojo pristno kapljico. Ne bo manjkalo priljubljeneja cvička in bizerla. Vsaka trdka bo imela na svoji točilnici vidno označeno svoje ime. Za prigrizek pa bodo skrbale razne ljubljanske delikatesne trgovine, slaščičar, ne itd. Z eno besedo, vsak bo dobil, kar mu bo srce poželelo in vse po najnižjih cenah.

Damske smučarske drese

topica zelo gorko podložena, ovratnik siv krimer Din 450.—, finejša kvaliteta s čepico, topica tudi gorko podložena, fazona ruska komb s krimerjem Din 590.—; posamezne damske hlače zelo trpežne Din 190.—. Izvrsten kroj, najnovejše fazone.

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 29 15441

nas piše dr. Rainer Bassin. Dr. Oton Bajec je prepeval »Kritični pregled operacij na žlečodu od 1. 1900 do 1930.« dr. R. Bassin pa piše o očesni bolezni dermoid cornesclera. Omeniti je že dr. Kollererja članek »Ob 200letnici tehniškega zavejta zdravilnih vrelcev v Rozaki« Stlatin in belčke.

*** Zdravniški vestnik** ureja dr. R. Neubauer na Golniku.

*** Predstave pod milim nebom v Splitu.** Kakor poročajo iz Splita, so se ondolni krogi odločili, da urde na Marmontovi poljani v Splitu stalno gledališče za predstave pod milim nebom. Letošnje poletje bodo že prve predstave. Uprizoriti nameravajo predvsem opere in operete splitških avtorjev (Gotovčev »Moranec«, Haezevo opero »Adel in Marica«, Tihodrovičeve operete) ter Verdijevega »Rigoletta«. Povabili bodo soliste iz Boga, Zagreba in Ljubljane. V nabru je tudi gostovanje celotnega ansambla beogradske opere.

Trdna zobrna,
blesteče belo zobovje, trajna svežina ust se dosežejo z JOD-KALIKLORO zobno pasto, ki varuje tudi pred infekcijami in prehladom.

DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana
Prešernova 5.

Vpliv prvega zajtrka na zdravje dece

Splošno znano dejstvo je, da je zajtrk zelo važen za vzdržljivost in svežost tekom dneva. Kar velja za odrasle, to je še važnejše za nerazviti organizem deteta. Mali učence ali učenka morata zajtrk opraviti najvažnejše delo in potrebujejo zato pred odhodom v šolo dodatek hrani, ki jo okrepi. Dece ne sme

med tem preveč jesti, ker se s polnim želodcem ne more učiti. Tisoči zdravnikov priporočajo že leta za zajtrk koncentrirano lahko prebavljivo krepilno hrano Ovomaltine. Ovomaltine izborno prija, se pridobiva iz slada, mleka, jaj, in nekaj kakoa. Kakao je dodan samo zaradi boljše arome, ne zaradi hranilne vrednosti.

*** Sresko tajništvo JRKD** za mesto Ljubljano poziva vse strankine člane, da se pomoštevino udeležijo prireditve, ki jo priredi mestna občina Ljubljanska v četrtek 5. t. m. ob 20. na »Taboru« v prid brezposelnim in siromašnim občanom.

*** Sokolska župa Ljubljana.** Vse članstvo ljubljanskih in okoliških sokolskih društev se poziva, da se v čim večjem številu udeležijo dobrodelne akademije, katero priredita v korist brezposelnih mestna občina Ljubljanska in Rdeči križ. Prireditve bo v vseh prostorih sokolskega doma na Taboru v četrtek 5. t. m. ob 20.

*** Brezplačno vožnje** po tramvaju od najbližje postaje svojega doma pa do škofove ulice pri cerkvi sv. Petra ima vsakdo, kdor poseti dobrodelno akademijo na Taboru v četrtek 5. t. m. Kuponi za brezplačno tramvajsko vožnjo je poleg vstopnice (sedeža ali stojališča) za akademijo. Zato si kupite vsi vstopnice že v predprodaji v Matični knjižnici.

*** Velik vojni film na vidiku:** film »Douaumont« na sporedu ZKD. V nekaj dneh bo ZKD pokazala svojim gostom film, ki bo vzbudil zanimanje v najširših krogih in bo pretresel slehernega gledalca. Film se imenuje »Douaumont« ali »Pekel zapadaj« je rekonstrukcija osrednjih bojev na zadnji fronti od februarja do oktobra 1916. Na stotine Francozov in Nemcev je padlo v bojih za fort Douaumont. In tem junakom na čast so izdelali film »Douaumont«, kot živo pričo na tedanjo težko dobo. Za sodelavce so bili povabljeni borci z obeh front, med njimi tudi kapetan Radtke, ki si je za nekaj časa priboril mogočno trdnjavo. V zvečan pogledu je delo uspešno silajno in utis, ki ga dobi publika od tega filma, je mnogo lažji kakor od vsakega drugega vojnega filma. Premiera bo v četrtek v Elitnem kinu Matiči pod okriljem ZKD.

*** V dvoje je lepše** se imenuje nov film, ki bo od jutri naprej na sporedu Elitnega kina Matice. V tej ljubki veseligrji bomo zovet videk po dolgem času še močno pogrešano Magdo Schneiderjevo, nova pa bosta v Berlinu in po Nemčiji zelo priljubljeni komik Rihard Romanovski, ki nastopi topot prvič v filmu. Magdin partner v filmu pa je Karl Ludwig Diehl, nov tip filmskega ljubavnika. Opereta »V dvoje je lepše« bo ugajala publiki tudi zato, ker ima lepo zgodbo, mnogo humorja in izvrstne posnetke s rviere in iz švice. Režijo je vodil Joe May.

*** Zveza kmetskih fantov in deklet** priredi dekletski vzgojno-izobraževalni tečaj, katerega se udeležijo 40 kmetskih deklet z vseh krajev banovine. Slavnostna otvoritev tečaja se bo vršila danes ob 3. popoldne v poslopju L. državne gimnazije, vhod iz Gajeve ulice.

*** Dobrovoljci 6. t. m.** se bo vršil obni zbor našega društva ob 9.30 v hotelu Metropol. Pričakujemo polnoštevilno udeležbo, obravnavale se bodo važne zadeve. Odbor.

*** Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu** je odprta še do Treh kraljev vsak dan od 10. do 18. V paviljonu je toplo zakurjeno. Tudi igra vse dan radiu.

*** Šola Glasbene Matice** začne danes zopet z rednim poukom, na kar opozarjamo starejši in gojence.

*** Pevski zbor Glasbene Matice, Drevi** vi ob 18.15 vaja za ženski zbor, ob 20. za moški zbor.

*** Himen.** Danes se poročita gđ. Štefani'a Kresnikova in carlinski uradnik g. Rihard Klodič. Bilo srečno!

Mi hočemo izprazniti zimsko zalogo

zato smo nastavili nedosegljivo nizke cene. Podvizajte se, nakup je ugoden.

Trgovska hiša **ANT. KRISPER**
Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3
LJUBLJANA

*** Pri »Sočine alegoriji na Silvestrovo«** je sodelovala tudi gđ. Ivančičeva, ki je sestavila tako lepo in pomenljivo besedilo.

*** V splošni bolnici** je v teku lanekaga leta iskalo zdravlja skupno 21.940 bolnikov. Porast bolnikov nasproti predlanskemu letu je precejšen. V bolnici primanjkuje prostora in so morali ležati bolniki velikokrat tudi v zaslinih posteljah. V otroški bolnici je bilo sprejetih v teku leta skupno 1368 otrok.

*** Poskušne samomor.** V splošno bolnico so predložili pripeljati 36 letnega delavca Ivana Dragarja iz Počgorice. Dragar je izpil doma v samomorilnem namenu večjo količino precej hudega strupa. Že nezavestnega so našli domači nakar so obvestili ljubljansko reševalno postajo, da ga je spravila v bolnico. Dragarju so še pravočasno izprali želodec. Kaj ga je gnalo v obup, ni hotel povedati.

*** Napad na cesti.** Na smartinski cesti so preloščnim navadil neznan ljudje sedlarskega pomočnika Cirila Doviča, ki se je vračal domov. Dovič se je skušal pljane družčone ogaziti, a so mu zastavili pot ter se pričeli z njim pretekati. Nenadno pa so se pognali vanj ter ga je eden udaril s pestjo po obrazu ter mu hudo poškodeno oko. Napadalec je stražnik pozneje izsledil ter se boko morali zagovarjati na pristojnem mestu. Iz Litije so prišelali v

bolnico delavko Jožefovo Udovičev, ki je doma padla in si poškodovala desno oko.

*** Zrtev žeparja** Tatovi na Vodniku. Vem trgu postajajo čedalje bolj podjetni, zdi se pa tudi, da je žeparjev tamkaj čedalje bolj podjetni, zdi se pa tudi, da je žeparjev tamkaj čedalje več. Včeraj dopoldne se je približal v gneči neki žepar gospej Ivani K. in ji izmaknil iz ročne torbice, ki jo je sprtno odprl, denarnico v kateri je imela 300 Din gotovine in razne beležke. Ko je oškodovanka tatvino opazila, se je tat že davno izgubil v gneči.

Iz Maribora

*** Dvoje napredovanj.** Z odlokom prosvetnega ministra sta bila imenovana profesor tukajšnje realne gimnazije dr. Maks Kovačič in profesor klasične gimnazije Karel Prijatelj za inspektorja pri prosvetnem ministru. Obe visoki imenovanji je vsa tukajšnja narodna in napredna javnost toplo pozdravila. Obe visoki imenovanja pedagogoma in narodnima delavcema iskreno čestitamo!

*** Dohodki mariborske carinarnice** v decembru so znašali skupno 4.315.340 Din, in sicer za uvoz 4.299.622 za izvoz pa 15.718 Din. Izvoz je nasproti prejšnjemu mesecu znatno padel.

*** Mir na policiji.** Tukajšnja policija je imela prvi dan v Novem letu lep mir, prav tako tudi vse orožniške postaje v okolici. Mariborska policija je aretirala 5 oseb in skler zaradi suma tatvine, ki pa se je izkazal kot neutemeljen. 2 zaradi razgrajanja in pa nekoga berača.

*** Neslutena novost.** Neke stranka v Koroski ulici je imela v svojem stanovanju kot namizni okrasek kompletno granato lahkega poljskega topa ter je bila prepričana, da je granata izpraznjena in nevarna. K sreči pa je oblast zvedela za to granato, jo zaplenila ter oddala vojaški oblasti v preiskavo. Izkazalo se je, da je granata še vedno polna razstreljiva in bi se ob najmanjši ne previdnosti mogla zgoditi strašna nesreča. Granato je s pomočjo ekvazita razstrelili neki častni tu-kajšnjeja topniškega polka na Schmiedererjevem posestvu ob Dravi. Slučnih vojnih spominov je v zasebni lasti še zelo mnogo in bi bilo umestno, da se njihovi lastniki prepričajo, če so ti topovski projektili res izpraznjeni in nevarni.

*** Nekoliko najlažostneje sodne statistike.** Verno silko o izredno težavnem položaju nam daje nekaj suhih števil iz zaključne rubrike eksekutivnega oddelka tukajšnjeja okrajnega sodišča. Skupno je bilo 10.542 izvršilnih predlogov, ki se dele na: na nepremično imovino 1657, na premično imovino 9613, v dosegu dejanj in opustitev 177, med njimi za izpraznitev stanovanj 158 in v zavarovanje denarnih terjatev 259 primerov. Najvišja terjatev znaša 14.000.000 Din, najnižja pa 5 Din. Izločitvenih tožb je bilo 204, razodetnih priseg 253, brezuspešnih ružbi pa 3990.

Iz Celja

*** Krajevnim organizacijam in članom JRKD v celjskem srezu.** Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je obšel in se dva tedna ne bo mogel udeleževati shodov in sej, niti ne bo mogel sprejemati strank in reševati korespondence. Zaradi tega prosimo vse krajevne organizacije in člane JRKD v celjskem srezu, da do navedenega časa opuščajo vabla g. poslancu za udeležbo na shodih in sejah ter da tudi ne pošiljajo dopisov, ki bi za enkrat itak morali ostati nerešeni. Ravno tako naj pojedinci ne intervenirajo osebno, ker jih g. poslanec sedaj ne more sprejeti. V nujnih zadevah naj se obračajo organizacije in posamezniki na sresko organizacijo. Predsedstvo sreske organizacije JRKD v Celju.

*** Uradni dan ljubljanske Zbornice** za TOI za Celje in okolico bo danes od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ul. 8, pritičje levo.

*** Na Silvestrovo** se je vršilo v Celju več prireditev, ki so bile prav dobro obiskane. Veliko zanimanje je vladalo zlasti za tradicionalni sokolski Silvestrov večer v Celjskem domu. Spored večera je bil pester, bilo pa je premla humorističnih točk. Polnočni govor je imel društveni starosta br. dr. Miklo Hrašovec. Sledila je lepa alegorija mojstra br. Matije Benčana. Prijetna zabava ob zvokih železniške godbe je trajala do jutranjih ur.

*** Poroka.** V nedeljo 1. t. m. se je poročil v Laškem major v p. g. Fabjan Helebrandt-Zeinger iz Celja s posestnico gđ. Pavlo Zindrovo iz Laškega. Čestitamo!

*** Nesrečen padec.** V potek dopoldne je padla 41letna posestnica Terezija Hrapotova z Ločice pri Polzeli, tako nesrečno, da si je zlomila nogo. Hrapotovo so prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnico.

*** Mestni kino.** Danes ob 20.30 krasni alpski vstopni film z godbo in petjem »P. smet. k ubija ...« V glavnih vlogah H. Smetmans, Elga Brink in Celjan Harry Hardt. Zvočni žurnal

Vremenska poročila

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja nomeno: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm, 9. temperatura: prve številke nomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

2. januarja
Ljubljana 7. 773,2. 0,4. 89. NEI. 10. —. —; Ljubljana 13. 773,4. 2,5. 86. ENEI. 8. —. —; Maribor 7. 773,3. —1,0. 90. ESEI. meža. —; Beograd 7. 773,8. —1,9. 90. NNEI. meža. —; Skopje 7. 776,6. —3. 90. SEI. meža. —; Solit 772,1. 9,0. 80. NEI. 10. —. —; Kumber 7. 771,6. 6,0. 90. mirno 6. —. —; Rah 7. 772,9. 9,0. 90. mirno, 10. 2,0. dež; Vis 7. 772,0. 11,0. 80. ESE. 9. —. —; Temperatura: Ljubljana 8,7. —2; Maribor 0,0. —5. Zareb —2. Beograd —1. Skopje 2. —4. Solit 14. 8. Kumber —5; Rah —7; Vis —10.
Sonce vzhaja ob 7.39, zahaja ob 16.28. Luna vzhaja ob 11.2, zahaja ob 23.37.

KINO SOKOLSKI DOM

Danes ob 20. uri, jutri ob 18. in 20. uri, v četrtek ob 20. uri, v petek ob 15pol, 18. in 20pol uri.

I. slovenski veljaplinski film
Triglauske strmine
Drzne ture naših najboljših plezalcev.
Pride! Revna teta cerkvena miš. 15444

CENA: 30, 8, 6, 5, 4 Din
Telefon 33-87

— Tujski promet 1. 1932. Lani je obiskalo Celje 8766 tujcev, in sicer 7012 Jugoslovenov in 1754 inozemcev, med njimi največ Avstrijcev (908). Največ tujcev je bilo v juliju (804), najmanj pa v decembru (546). V decembru je obiskalo Celje 462 Jugoslovenov in 84 inozemcev, med temi 32 Avstrijcev, 12 Čehoslovakov, 19 Italijanov, 8 Nemcev, 7 Američanov, 6 Rusov, 3 Madžari, po 2 Poljaki in Grki ter po 1 Francoz in Anglež. Po poklicu je bilo 198 trgovcev in trgovskih potnikov, 114 obrtnikov, 74 uradnikov, 21 inženjerjev, 10 odvetnikov, 10 učiteljev, 7 dijakov, 3 profesorji, 3 zdravniki in 2 inženjerji; 104 osebe so bile brez poklica.

— Celjski delovni trg v 1. 1932. Pri ekspanziji javne borze dela v Celju se je prijavilo 3533 brezposelnih (2589 moških in 944 žensk), delo je bilo ponujeno za 1763 osebe (1100 moških in 663 žensk), posredovanj je bilo izvršenih 1315 (za 860 moških in 455 žensk), dopotovalo je 56 oseb (37 moških in 19 žensk), odpačilo je 1277 oseb (912 moških in 365 žensk). Od 21. do 31. decembra se je na novo prijavilo 139 brezposelnih (119 moških in 20 žensk), delo je bilo ponujeno za 74 oseb (51 moških in 23 žensk), posredovanj je bilo izvršenih 60 (za 42 moških in 18 žensk), odpotovalo je 1 moški, odpačilo 1 moški, 31. decembra pa je ostalo v evidenci 891 brezposelnih (789 moških in 102 žensk) napram 814 (705 moških in 109 žensk) po stanju z dne 20. decembra. Delo dobe 1 strugar, 1 hlapec, 1 završki važenec, 3 kuharice, 4 služkinje, 3 kmetičke in 1 postrežnica.

— Iz bolnice. Lani je bilo v celjski bolnici v oskrbi 5468 bolnikov, 296 več nego v 1. 1931.

— Drzen nočni napad. Ko se je vračala Na okopih 9 stanujoča gđ. Pavla K. v noči na ponedeljek 2. t. m. okrog ene domov in odklenila vrata, se je nenadoma pojavil pred njo neznan moški in ji rekel, da mora v hišo, ker mu je nekda gospa Olga ukradla rezne dragocene stvari. Gospodična mu je odgovorila, da v hiši ne stane nobena gospa Olga in da naj se zgosti po dnevi. Nato jo je neznanec nenadoma napadel. Gđ. K. je skušala pozvoniti, pa jo je napadalec udaril po roki. Gospodična je bila kričati in klicati hišnika na pomoč. Napadalec pa to ni uplašilo, marveč je vzel gospodično na tla in jo pričel daviti. Šele ko se je začel hišnik glas, je neznanec izpustil svojo žrtev in pobegnil. Na tleh je pustil klek, ki je bil okrašen ker ga je gospodična v borbi na tla ranila. Zanimivo je, da je prostor pred hišo pomoči razsvetljen.

Z Jesenice

— Življenjski jubilej vlega Gorenjca. Danes praznuje 70 letnico svojega pretežnega življenja gospod Mencinger Anton, dolgoletni livar v tovarni Karnejske industrije družbe na Jesenicah. Izhajal je ugodne bohinjske obitelji, ki je dala KID najboljšo delovno moč. G. Mencinger je tvoril s svojimi pokojniki in se živčevimi brati staro bohinjsko delavsko gardo, ki je s preseležitvijo bohinjskih železnar došlo od tam pred 50 leti na Jesenice. Še kot mlad fant je šel služiti svoj kruh v tovarno, kasneje pa se je podal po svetu. Bil je v raznih tovarnah v Avstriji, Nemčiji in Ameriki, dokler se leta 1888 ni za stalno naselil v našem kraju, kjer je polnih 43 let delal v tovarni kot livar, dokler ni bil 1. 1931 upokojen. Leta 1890 se je poročil s svojo zalo Ivanka, ki je dala življenje 6 otrokom, od katerih žive še trije in so vsi predstribljeni ter vzgojeni v naprednem duhu. Gospod Mencinger je bil vedno naprednega mišljenja ter se zanimal za napredni in narodni pokret v naših krajih, bil je svoje čase stalen posetnik narodnih in kulturnih prireditelj ter je zvest čitatelj in naročnik »Jutra«. Kdo ne pozna simpatičnega močja, ki se mnogo giblje po naših cestah? Vedno je dobre volje, vedno poln optimizma, v nedeljah pa vedno kakor bi ga iz škatlice vzel. K njegovemu življenjskemu jubileju čestitamo tudi mi z željo, da nam ostane zdrav in čvrst še dolgo vrsto let!

Repertoarji

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 3.: Kar hočete, C.

Sreda, 4.: Voda. Sreda.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 3.: Erika. A.

Sreda, 4.: Manon. B.

*

Izvrstna Shakespearjeva komedija »Kar hočete«, ki se uprizarja pri nas v režiji dr. Gavella, se ponovi drevi za red C. — Abonenti reda Sreda imajo za svoj abonma dne 4. t. m. Vombbergerjevo ljudsko komedijo »Voda«. — Prihodnja premiera v naši dramati bo drama »Milijon težav«, ki jo je napisal Valentin Katajev. Delo študira g. Bratko Krefc.

— Novosti iz opere. Domača opereta »Erika«, ki se odlikuje po lahki melodiozni glasbi in veseli vsebini, se ponovi drevi za red A. Ker bo to najbrž poslednja večerna predstava iz opere, se posebno opozarjamo nanjo. — Manon, najboljša uselna operna predstava letošnje sezone, se ponovi intri za red B. — Prihodnja operna premiera bo znamenita opera »Nizava«, ki se uprizarja konec tedna v popolnoma novi zasedbi, režiji in inscenaciji. »Nizava« spada med dela, ki tvorijo naš repertoar vsakega boljšega gledališča. Pri nas se ni že par sezon uprizarila in prepričani smo, da bo velik interes. — Pina in Pina. Mlakar študira z našim pomnoženim baletnim ansamblom znani balet Pina Oba umetnika sta imela v domovini, tako v Ljubljani, kakor v Zagrebu z izvojem samostojnih baletnih večerov ogromen uspeh. Prepričani smo, da bosta imela ravno tak uspeh tudi s svojim ansamblom. Premiera baletnega večera bo sredi tega meseca.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Torek, 3.: Nevhita. Premiera. B.

Sreda, 4.: Zorito.

Četrtek, 5.: Pri belem konjčku. A.

— Iz gledališča. »Nevhita«, drama A. N. Ostrovskega, napolnolovitega ruskega dramatika in ravnatelja bivšega carskega gledališča v Moskvi, spada med največje ruske drame. Vsebinsko je tiniten ruski komad, ki je obdelan zelo dramatično. Režira J. Kovič, glavno žensko vlogo Katarino Kabanovo igra Kraljica Nova dekoracije. — Prva atrakcija predstave letošnje sezone bo v kratkem, dramatična znamenita hudobnih šal norcačev Maska in Morica. »Maska in Morica« Med igrbo bo vpleteno mnogo petja, plesov in godbe.

— Smučarski odesk gorenske sokolske župe javlja, da je tečaj za sokolske društvene smuške vodnike, ki bi se predvidoma mogel vršiti od 2. do 12. t. m. na Jezerskem, zaradi nastalih ovir preložen na poznejši čas. Kdaj se bo tečaj mogel vršiti, bomo javili pravočasno.

Iz Novega mesta

— Propagandni večer Dolenjske. Drevi ob 20. priredi prosvetni odesk Sokola v dvorani svojega doma v svrbo tujsko-prometne propagande veliko filmsko predavanje z zvočno spremljavo »Dolenjska v filmu«. Film bo predvajal po lastnih 16 mm posnetkih domačin, akademski slikar gospod Božidar Jakac. Pred predavanjem pa bo govoril o arhitekturi Novega mesta mž. arh. g. Marjan Mušič. Predvajani filmi bodo občinstvu prikazali: Novo mesto, Mirno goro, Gorjance, Purgelje prošlo in razne motive, posnete s širne Dolenjske. Za ta v resnici dobro zasteljeni propagandni večer vlada v naši sredini veliko zanimanje in vsa novomeška publika ga najtopleje pozdravlja. Sledih pa bodo še drugi taki večeri, eno prihodnjih tedaj bo predaval o

Gospodarstvo

Vaše denarništvo išče nova pota

Ko so v poletju 1. 1930, nekateri plahti žnogledniki dvignili svoje vloge pri domačih denarnih zavodih in jih odnesli v inozemstvo, se je po njihovem slabem vzgledu polastila potaši tudi drugih varčevalcev nepotrebna bojazen, da so hiteli dvigati vloge preko potrebe. Razsodni ljudje vedo, da denarni zavod ni le čuvar zaupanega mu denarja — kje bi sicer vzel kritje za lepe obresti, ki jih nudi svojim vlagateljem — nego mora zaupani denar posoditi naprej: kmetu, obrtniku, trgovcu in industriji. Vse to je bilo lepo po svojem tiru v zadovoljstvo vlagateljev, ki so imeli lepe dohodke od obrestih, in v dobro denarnemu zavodu, ki je zaposloval uradništvo in zbiral rezervne fondne; izposojeni denar pa je oplojal in pozivil vse gospodarstvo.

Čim pa je hujše pritisnila gospodarska kriza, je pričela ta lepo uradna denarna reka potoneje teči. Kmet ni mogel več prodajati svojih pridelkov, obrtnik je bil brez dela, trgovec brez odjemalcev. Zato se ni mogel izposojeni denar pravočasno in v zadostni meri vračati v denarne zavode, ki so morali v zaščito svojih upnikov in dolžnikov proglasiti zaporo proti neomejenemu dvigovanju vlog. Ta sicer dobro mišljeni in neizbežni ukrep je imel poleg dobre plati še dve slabosti: prvič je vzbudil v vlagateljih nezaupanje in sum, da im bodo vloge pronadle, kar je še povečalo stalno težnjo po dvigovanju denarja, drugič pa je to nezaupanje ustavilo domalega popolnoma dotok novih vlog. Prav malo so imeli uspeha vsi pozivi: gospodarstvenikov po listih k preudarnosti. Denar je ostajal po ekirajah v lahek plen ozni, mišim in tatovom. Česa vsega niso podvzeli naši skrbni gospodarstveniki, da vrnejo vlagateljem zaupanje v varnost vlog, ki so krite do zadnjega dinarja v hipotekah in drugih vrednostih! Najbolj so pritekli za izplačilo vlog seveda tiisti vlagatelji, ki že celo vrsto let niso niti obrestih dvignili in so bili zadovoljni, da jim je lepo v miru narasel kapital.

Zadnje čase pa se opaža nov pokret pri nekaterih denarnih zavodih. Ker so se namreč vlagatelji, posebno po deželi, bali tatov, ozmja in drugih sovražnikov papirnatega denarja, so pričeli daviti svoje prihranke, ki so jih morda nedavno prej dvignili iz bojazni iz telega zavoda, v shrambo varnih in zavarovanih leklenih blagajen denarnih zavodov. Leti niso dajali za te vloge in kakih obrestih, vendar tudi niso zahtevali nikakih davitev za shranjevanje. Ko so se oglašali pri teh denarnih zavodih razni povpraševalci po denarju, so jih zavodi navajali k lastnikom denarnih zavodov in jim je tako mnogokrat došlo do sporazuma in do posojila. Ta nov način denarnega prometa se je izkazal za prav pripravnega, zato so vzeli nekateri denarni zavodi spet sami v roke posredniško ulogo. Izdajajo namreč za kratkoročne vloge posebne banilne knjižice in obrestujejo te vloge po 2 %, naprej jih pa posojajo kot kratkoročne kredite do največ 4 %. Ta nov postopek je našel v vlagateljih len odziv. Dicer teh vrst je imel orliko videti že 244, takšno banilno knjižico neke male podružke zadružne hranilnice. Kakor kaže, je to morda nova pot, da se denar spet prične vračati normalno v promet.

Zanimiva je pri tem novem načinu denarnega prometa okolnost, da so vlagatelji izprevideli, da je zanje najbolj gibljiv denar, ki prinaša sicer male obresti, toda je dosegljiv za vsako potrebo in kunočjo. Mnogo se je že pisalo v preteklem letu o domnani kvarnosti previsokih obrestih za vse gospodarstvo, na drugi strani pa so razni oprezniki gospodarstveniki poudarjali težavno reševanje tega vprašanja in so svariili zlasti pred dekretiranjem znižanja obrestne mere. Če ti prvi znaki ne varajo, je zdrav ljudski instinkt že sam našel in odobril zdravilo za našo bolno denarništvo in pokazal pot, po kateri naj sledijo podružnični denarnim zavodom tudi druga važna denarna podjela.

Na ta način bi se tudi približali obrestnim meram drugih evropskih držav, ki so znatno nižje, kakor smo jih bili vajeni desetletja pri nas. V Belgiji n. pr. se dajejo za vloge 3 % obrestih, za posojila se na plača 5 in pol do 6 odstotkov. Od države podpirani hipotekarni zavodi v Belgiji dajejo 5 % posojila. V Franciji daje vodilni hipotekarni zavod Credit Foncier posojila na prvo mesto po 6,50 %, razni kmetički zadružni denarni zavodi na obrestujejo vloge po 3 %, za kratkoročna posojila zahtevajo 4,50 do 5 odstotkov, za dolgoročna na 3 %. Mimo tega dajejo posebni državni fondni po večini brezobrestna posojila. Švicarske zadružne hranilnice plačajo za vloge 3,25 do 4 %, posojila na dajo po 4,75 do 5 %. Holandski zadružni zavodi plačajo vloge po 3,25 %, posojila na dajo na hipoteko na prvo mesto po 4,75 %. Podobne razmere na Danakem, Švedskem, v Češkoslovaški in v večini drugih evropskih državah.

Kakor je bil bez denarja iz denarnih zavodov velika škoda za vse naše gospodarstvo in bomo žutili še dolgo posledice te denarne suše, bo vendar ta škoda vadi delno poravnana, če bo sledila nemeritljiviemu begu odina močna odpravlitev našega razvnanega denarništva v znižanju obrestne mere na takšno stopnjo, ki dale vlagatelju vselej do varčevanja, dolžniku pa mudi možnost, da odplača poleg obrestih z malo amortizacijo tudi dolg.

Pot je odprta vlagatelji so jo sami pokazali, na denarnih zavodih je sedaj, da jo razširijo in trdno zgradijo. Ja—

Dolenjski ljubljanski podžupan profesor

Evgen Jarc.

— Tretji znanstveni zdravniški sestanek zdravnikov Dolenjske in Bele Krajine Dne 8. januarja 1933. ob 15. priredi vodstvo javne ženske bolnice v Novem mestu tretji zdravniški diskusijski sestanek. Predavajo: g. dr. Robert Neubauer, šef zdravlilišča na Golniku: »Moderno zdravljenje odprte tuberkuloze s posebnim ozirom na kolaps-terapijo ter njene indikacije; dr. Mikan Z. Cervinka, šef ženske bolnice v Novem mestu: »Kazusitika slušajev floridne tuberkuloze z demonstracijami; doktor Ludvik Kožuh: »Naša izkustva z agocholinom Zizine.« Sestanek bo v dvorani vodstva bolnice. Vabijo se k udeležbi vsi zdravniki Dolenjske in Bele Krajine.

Iz Litije

— Šahovska simulantka odbornika Ljubljanske šahovskega kluba g. Toneta Prajnfalka se bo danes vršila v prostorih litjskega šahovskega kluba v hotelu »Urškar«. Prijave sprejema še tik do otvoritve tatnik br. Juvan. Šahisti naj prineso šahovnice s seboj.

Delo za pospeševanje kmetijstva v gornjegrajskem srezu

V občinskem uradu na Rečici ob Savinji se je vršila pred kratkim seja sreskega kmetijskega odbora pod predsedstvom najstarejšega odborovega člana g. Kolenc Antona iz Gornje grada. Vršla se je volitev novega predsednika in je bil soglasno izvoljen g. Gorjak Matija, župan in banovinski svetnik iz Mozija.

Iz poročila o poslovanju odbora, ki ga je podal sreski kmetijski referent g. Novak, je razvidno, da so v preteklem letu znašali dohodki 37.000 Din, izdatki pa okrog 14.000 Din. V izdatkih je glavna postavka sreska drevnina.

Glavna točka dnevnega reda je bila dohoditve novega proračuna. Poleg upravnih stroškov, ki so dohodili v višini 3000 Din, se je dohodilo za vzdrževanje sadne drevnine 14.500 Din, za izvršeno cepljenje svinj 4000 Din, za klenčanje in prigon 2500 Din, za šolnino učencev na kmetijskih šolah in za nepredvidene izdatke 2500 Din. Proračun znaša torej 26.250 Din. Po krajši razpravi je bil proračun soglasno sprejet.

Nato je sledilo poročilo kmetijskega referenta o novostanovljeni sreski drevnini. Od vseh odborov v dravski banovini je gornjegrajski prvi, ki si je nadel to važno nalogo v pospeševanju kmetijstva ter ustanovil obsežno, krajevnim prilikam ustrežajočo sadno drevnino. Najelo se je v ta namen potrebno zemljišče v središču okraja, kjer je bila tudi sklicana ta seja. Površina zemljišča meri nad pol hektara. Nekaj manj kakor polovica je že zasačena s 7700 jabolenimi in hruskovimi divjaki, ki so se pletli požlahtili s sortami, dohodnimi v ožjem sadnem izboru, ostala polovica se bo pa zasadila naslednj pomlad z že pripravljenimi divjaki, katerih število znaša 10.000. Letošnje jesen se je drevnina zavarovala pred divjačino z začasnimi seno ograjo. Zaenkrat se bosta vzgajala le dva letnika, bližnja bodočnost pa bo morda pokazala potrebo, da se drevninarstvo obrat še nadaljuje, dokler se doobra ne krije krajevna potreba po sadnem naraščanju. Čez 2 do 3 leta bosti obe partiji sadnih drevnih gozdov za oddajo po najnižji, dnevnai ali morda po režijski ceni, in sicer se bodo oddajala samo posestnikom iz gornjegrajskega sresa. S tem bo omogočen neoviran razvoj sadjarstva v srezu, kjer predstavlja ta panoga poleg gozda in živinoreje največji vir dohodkov, ki niti v naših krajih ni usahnil. Obstoječi stari sadni nasadi so namreč potrebni temeljite obnove s novimi, za sadno trgovino sposobnimi sadnimi vrstami. Nadalje je potrebno razširjenje nasadov na zemljiščih, ki ne donosajo nikakih dohodkov, čeprav imajo vse pogoje za uspevanje sadnega drevja. Tako se na primer nahajajo zelo obširni kompleks; zemljišča na obrežju Savinje, obsežne goščave po nižje ležečih planinah in ob robvih cest, kjer je zasačitev sadnega drevja tudi zaradi naraščajočega turizma in letovišarstva zelo velike važnosti.

Pri slučajnostih se je poleg drugega obravnava preprovojenja izabele v goščinah ter je g. predsednik predlagal, da bi se na odločnem mestu izposlovalo uklenjenje te prepovedi. Nadalje se je g. predsednik dotaknil vprašanja, kako bi bilo mogoče zavarovati sadovnjake pred škodo, ki jim jo prizadeva zajec. Izrazil je mnenje, da bi se boj proti zajcu moral postaviti na drugo podlago: občine naj bi iz dohodkov lova prispevale sadjarjem gotove zneske za nabavo praktičnih in cenčnih drevnih košaric, s čimer bi bilo to vprašanje za posestnike kakor tudi za najemnike lova, odnosno občine (precejšnji dohodki) hkratu ugodno rešeno. Nanosled je g. sreski načelnik izrazil celotnemu odboru polno priznanje za uspešno delo, nato pa je g. predsednik res stvarno proračunsko sejo zaključil. Po seji so se g. g. odborniki napotili v sresko drevnino, ki so si jo temeljito ogledali ter z zanimanjem spremljali poslovanje g. sreskega kmetijskega referenta.

Gospodarske verti

— Cenovnik, po katerem se vrši zavarovanje valute pri izvozu blaga, veljaven od 1. do 15. t. m. je objavljen v »Službenih Novinah« ob 31. decembra.

— Agencija Državne hipotekarne banke v Zemunu. Dne 1. t. m. je otvorila Državna hipotekarna banka svojo agencijo v Zemunu.

— Dovoljenje za točenje alkoholnih pijač Davačni odelček finančnega ministrstva je izdal tole pojasnilo: Finančna oblastva ne bodo več zahtevala za izdajo dovoljenja za točenje alkoholnih pijač od prostica doka- za o njegovi osebni sposobnosti, temveč bodo izdajala dovoljenja na podlagi dovoljenja, ki ga izdajajo pristojna oblastva na podlagi obrtnega zakona in na podlagi predloženega potrdila o vplačilu neposrednih davkov.

— V Nemčiji se bo moralo primešavati margarinu sirovo maslo. Borba, ki se že dalje časa vrši v Nemčiji v zadevi zaščite domačih mlečnih proizvodov, je zaenkrat zaključena s pristankom berlinskega parlamenta na viadno zasidno uredbo, a katero se nalaga industriji margarine pristilno primešavanje sirovega masla pri izdelavi margarine. S tem se boče pomagati kmetijsko-mlekarsstvu.

— Lužilni tečaj za mizarje v Gorenji vasi nad škofjo Loko. Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI priredi tečaj za mizarstvo luženje 9. in 10. t. m. v Gorenji vasi nad škofjo Loko. Interesenti naj se zgledajo pri Skupni obrtni zadrugi v Gorenji vasi, kjer dobe navodila.

— Dobave. Gradbeni odelček direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. in 13. t. m. ponudbe glede dobave električnega materiala. Pogoji so na vpogled pri istem odelčku. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave 850 m³ kameškega lesa, 250 m³ ieklene vrvi, 110 komadov fakturirnih knif, 1000 kg jamskih tročnikov, 1 decimale tehtnice, raznega orodja, 20 kg bele krede, 600 pol smirkovca platna, 100 žagice za kovino, 16 m gumijevih spiralnih cevi, 12 m medelne v palicah; do 16. t. m. glede dobave 1 centrifugalne sesalke; do 18. t. m. glede dobave 1 elektromotorja in 3 manesmanovih cevi; do 25. t. m. pa glede dobave 3 elektromotorjev. Direkcija državnega rudnika v Zenici sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1 kopalne kadi. Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 600 komadov žarnic. Vršile se bodo naslednje ofertne listine: V Splitu glede dobave kovinskega materiala in 25. t. m. glede dobave barv za plošne edinice; 25. t. m. pri strojnem odelčku direktije državnih železnic v Subotici glede dobave električnega materiala in 3. februarja glede dobave orodja; 11. februarja pri direktiji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 30.000 m³ peska. Predmetni oglasi so v Zbornici za TOI v Ljubljani na vpogled.

— Prodaja papirja. 26. t. m. bo pri primorski direktiji pri in telegrafov v Splitu ofertna licitacija glede prodaje 22.000 kg starega papirja.

Borze

2. januarja

Na današnji ljubljanski borzi z devizami je Bruselj popustil, a London in Pariz sta se malo okrepila. Ostali tečajji brez izprememb.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda popustila in se je trgovala za kraso po 248 in 250, a za februar po 230. V drugih državnih papirjih ni bilo zaključkov. Nadalje je bila zaključena Privilegirana agrarna banka po 265 in je tudi nazadovala.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2314.85 — 2326.21, Berlin 1369.58 — 1380.38, Bruselj 1108.35 do 1113.85, London 191.42 — 193.02, New York ček 5738.81 — 5767.07, Pariz 224.90 — 226.02, Praga 170.45 — 171.31, Trzava 294.46 — 296.89.

Zagreb. Amsterdam 2314.85 — 2326.21, Berlin 1369.58 — 1380.38, Bruselj 797.46 do 801.30, London 191.42 — 193.02, Milan 294.46 do 296.86, New York kabel 5760.81 — 5789.07, ček 5738.81 — 5767.07, Pariz 224.90 — 226.02, Praga 170.45 — 171.31, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.29, London 17.36, New York 519.75, Bruselj 71.95, Milan 26.62, Madrid 42.40, Amsterdam 208.70, Berlin 123.725, Sofia 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.20, Bukarešta 3.085.

Effekti.

Ljubljana. 7% investicijske 53 den., 8% Blair 46 den., 7% Blair 42 den., Vojna škoda 248 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda kasa 248 — 250, za februar 228 — 233, 7% investicijske 46 — 50, 4% agrarne 27 bl., 7% Blair 39 — 43, 8% Blair 43 den., 7% posojilo Drž. hipotek. banke 51 bl., 6% begluške 33 — 35.50; bančne vrednote: Narodna banka 4100 — 4500, Priv. agrarna banka 250 — 258; Industrijske vrednote: Gutmann 60 bl., Sečerana Bečkerok 80 den., Dubrovačka 220 bl., Isis 30 bl., Narodna sumška 17.50 — 30 Sečerana Osijek 182 bl., Trbovlje 175 — 195.

Beograd. Vojna škoda zaključila 250 in 249, 8% Blair 50 bl., 7% Blair 44 bl., 7% investicijske 52.50 bl., 4% agrarne 30 bl., 6% begluške zaključile 35.50, 7% posojilo Drž. hipotek. banke 46 den., Narodna banka 4400 bl., Privil. agrarna banka 252 — 258.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadrana 13.65, Staats-eisenbahnen 15.60, Trbovlje 21.30, Alpin-Montan. 11.45.

Slagovanje tržišča

LES.

+ Ljubljanska borza (2. t. m.) Tendence za les mlačna; Brez zaključkov.

2170

+ Ljubljanska borza (2. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Nudi se pšenica (slovenska postaja, mlevska tarifa plač v 3 dnehi): baška, 76 kg po 215 — 217.50, baška, 77/78 kg po 220 — 222.50, baška, 78/80 kg 225 do 230; koruza (slovenska postaja, mlevska tarifa): baška, umetno sušena na 100 40 102.50, za januar 102.50 — 105 za februar 105 — 107.50; moka (slovenska postaja): 30 345 — 350, banatska 30 335 — 360.

+ Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Tendence prilazna. Promet 26 vagonov. Pšenica, okolica Novi Sad 171—173, okolica Sombor 169 — 171, srednjebaška 172 — 174, gornjebaška 173 — 175, baška polska 176—178; gornjebanatska 170—172, sremska 173 — 175; srednjebaška, 78 kg 177 — 179; baška, ladja Tisa 178 — 180. Turšiča: baška, garantirana, v storžih 51 do 53; baška, za januar 51 — 53; za mare, april, maj 65 — 67; banatska, garantirana 67 — 69; sremska, garantirana 51 — 53, sremska, za mare, april, maj 65 — 67; sremska, sušena 60 — 62; banatska, sušena 55 — 57; baška, sušena 60 — 62. Jeleni: baški in sremski, 65/66 kg 90 — 97.50. Oves: baški in sremski 95 — 97.50. Ri: baška 125 — 127.50. Moka: baška in banatska, »Oce in »Oce« 272.50 — 287.50; »e« 252.70 do 267.50; »e« 232.50 — 242.50; »e« 187.50 do 202.50. Otrubi: baški in sremski 58—30; banatski 56 — 58, Fižol: baški, bel 115 do 118.

+ Budimpeštanska terminska borza (2. t. m.) Tendence prilazna. Promet stabil. Pšenica: za mare 12.97 — 12.98, za maj 13.31 do 13.32. Ri: za mare 7.03 — 7.05, Turšiča: za maj 6.59 — 6.60, za julij 7.98 — 7.99.

Slovinci na gornjem Jadranu v letu 1932.

Crikvenica, 2. januarja

Tujski promet je v preteklem kritičnem letu povsod občutno nazadovale. Ze v začetku pomladne sezone je bilo jasno, da bodo naši turistični kraji zaradi splošnega gospodarskega zastaja in čimdalje ostrejših deviznih barikad hudo prizadeti. Ta domneva je upravičeno narekovala turističnim organizacijam, da podvojijo propagandno delo v lastni državi, katero je bilo prejšnja leta zelo pomanjkljivo. Zlasti od strani nekaterih krajev, ki so osredotočili svojo reklamo pretežno v inozemstvu. V ta namen so vpeljali mnogi naši dnevniki redne redenske turistične rubrike in priloge z bogato propagandno vsebino, ki je našo javnost seznanjala z lepotami domačih kopališč in letovišč ter uveljavljala potrebo, da vsakdo izbere za počitnice domač kraj. Ta intenzivna propaganda je prinesla obilne koristi. Gornje-jadranska kopališča ne samo da so vzdržala v polni meri obisk domačih gostov, nego so dvignila to število celo za 12 odstotkov nasproti letu 1931.

Poglejmo zdaj, kako se je obnesla »Jutrova« turistična propaganda. »Jutro« je v preteklem letu prvič uvedlo samostojno turistično rubri

Iz življenja in sveta

Letalo nad najvišjim gorovjem sveta

Angleški letalski poročnik F. A. Isaac je nedavno preletel z letalom Himalajsko gorovje, in sicer se je povzpel nad vrhac Rakapoci, visok 8500 m

Pridobitve lanskega leta

Tehnika in izumi

Kakor vsako leto, je tudi lanskega prineslo sto tisoč novih patentov v vseh deželah sveta. Med novimi idejami so nekatere, ki bodo v marsičem preobrazile življenje.

Med temi izumi je omeniti n. pr. mikroskopsko gumo prof. Becka. Ta snov vsebuje na 1 kub. centimeter pol milijona mikroskopskih luknjic in so jo začeli uporabljati že v tiskarnah, izdelovalnicah zdravniških instrumentov, za pivnike itd. Med epohalne izume spada nova vrsta stekla, ki se da obdelovati kakor vsaka kovina in ga že uporabljajo za izdelavo preciznejših strojev.

Zanimive so »konserve kisika«, ki so videti kakor običajne konzervne škatle, a na rahel udarec prhne iz njih uhajati kisik. Ta plin se je posrečilo s preprostim postopkom kemično vezati, tako da ga more za razno rabo (n. pr. za omogočanje dihanja v velikih višinah) nositi vsak s seboj.

Važen te izum, ki odpravlja popolnoma vsako guganje ladij, tako da tudi morske bolezni v bodoče ne bo več. Še važnejše so »ladijske plavutice«, ki jih je izumil tehnik Hendorf in ki bodo gotovo spodbudile dosedanje ladijske vijeke. Te plavutice se namestijo lahko na vsaki ladij, in sicer ob straneh ter omogočajo kakor viličar gibanje neorej in nazaj a tudi na desno ali levo, česar z viličarji ni moglo.

V medicini

je stopilo v ospredje posebno raziskovanje notranje sekrecije, ki ima tako odločilen vpliv na vse telesno in duševno življenje. Prof. Pondeku je uspelo pridelati v čisti obliki hormon iz hipofize, važno je tudi odkritje pridelave kemično čistega moškega spolnega hormona. Dr. Schmidt iz Monakovega je ugotovil presenetljive zveze med značajem in hormonalnimi sekrecijami. Hipofiza vsebuje n. pr. brom in ta pospešuje po dr. Schmidtovo veselost značaja.

Zanimiva je ugotovitev, da ima skoraj vsak človek svojo posebno tehniško dihanje in da Evropeci v splošnem d'hamo nepravilno, kar je vzrok marsikateri naše bolezni.

Bakteriolog prof. Schiff je odkril, da se dajo ljudje po krvnih skupinah razdeliti v najmanj 36 raznih pravnst, a ne samo v štiri, kakor smo menili dotlej. Ta čas raziskujejo, v kakšni zvezi je krvna skupina z značajem, plemensko pripadnostjo itd. Med fizikalnimi senzacijami preteklega leta je omeniti umetno razbijanje atomov s toki visoke napetosti po angleških učenjaki Cockroftu in Waltonu ter po nemških učenjaki Brachu in Landeju. Še važnejši so uspehi poskusov za drobljenje atomov s toki razmeroma nevisoke napetosti, kajti na ta način prihajamo že do praktično uporabnih metod, po katerih se bo tehnika začela posluževati velikanskih energij, ki jih atomi čuvajo v sebi.

Pravi triumf je dosegla fizika tudi z odkritjem tretje praeoblike elektrike in snovi: nevtrona Odkrili ga je prof. Chadwick v Cambridgeu in ugotovili, da nastajajo

nevtroni po sintezi negativnega in pozitivnega električnega delca, elektrona in protona.

Epohalna je izdelava novega stroja na paro brez kotla. Stroj avtomatično uravnava proizvodnjo pare po svoji potrebi.

Ekspedicije v l. 1932

so bile neštene in so se posebno bavile s polarnimi ozemlji, Grönlandijo, Himalajo (Meričlova ekspedicija na Nango Parbat), Andami, Centralno Azijo itd. Zanimivo je odkritje ostankov prastarih kultur ob Indu po angleškem učenjaku Marshallu. Te kulture segajo 5000 do 5500 let nazaj in so poznale že ječmen, pšenico, kot domače živali govedo, velblode, slone itd. V Fezanu so odkrili ogromne skalne risbe, ki segajo še doli dalje nazaj.

Raziskovanje žarkovij

je držalo ves svet v napetosti zlasti po pogumnem drugem letu prof. Piccarda v stratosfero, ki je hotel dognati skrivnost kozmičnih žarkov. Prof. Piccard je dosegel višino 16.770 m. Še višje pa so štiri registrirni baloni prof. Regenerja, namreč do višine 28.000 m. Tudi prof. Regenerja je šlo pred vsem za kozmične žarke in je tu prišel do čisto nasprotnih rezultatov nego prof. Piccard. V daljnem svetovnem prostoru so odkrili dva nova planeti, dalje več planetoidov, ki se sučejo v »neposredni bližini zemlje.

Vse to je zelo nepopoln pregled znanstvenih novosti v preteklem letu, a že ta nepopoln pregled kaže, da je bilo l. 1932. vsa v tem pogledu zelo bogato in uspešno.

Poln želodec, neredna vrenja v debelom črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolča, bodljaje, tesnobo v prsih, močno srčno utripanje odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči, pljuča in srce. Zdravniška mnenja navajajo prav presenetljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti. s »Franz Josefova« vodo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Uničen hotel pri Niagarskih slapovih

Svetovnoznameniti hotel Clifton House pri Niagarskih slapovih je te dni uničil ogenj. Hotel je bil čez zimo zaprt. Gmotno škodo cenijo na pol milijona dolarjev.

11 let brez želodca

V Bambergu na Bavarskem je te dni umrl 51 letni vrtnar Neubauer. Mož je bil zadnjih 11 let brez želodca, ki so mu ga morali l. 1921 odstraniti s operacijo. Ves čas do svoje smrti je bil Neubauer zdrav in se je veselil življenja.

Po rekordu zaslužen odmor

Angleška letalka Amy Johnson in njen mož letalec Mollison sta si po napornih poletih in srečno izvojevanih zmagah privoščila počitek v zimskem raji St. Moritzu

Transkavkaska železnica

Moskovska vlada je sklenila zgraditi električno železnico čez Kavkaz. Ta proga bo, kadar jo bodo dogradili, najvišja železniška naprava na svetu. Njena trasa leži mnogo višje kakor slovita pirenejska železnica. Transkavkaska železnica bo skrajšala vožnjo od Moskve do Tiflisa za celih 24 ur in bo prehranila državi letno 50 milijonov rubljev. Železniška proga bo imela mnogo predorov, najdaljši med njimi bo nad 6 km dolg.

Arabščina se ne da odpraviti

Sredi minulega tedna se je začel v Carigradu ramadan, ena izmed petih neopustljivih verskih dolžnostnih ceremonij muslimanskih vernikov. Oblasti so v zadnjem trenutku dovolile, da smejo opraviti verniki svoje molitve kakor doslej v arabščini, ne pa v turščini, kakor je nedavno zaukazal Kemal paša. Turška vlada je tik pred prazniki obvestila muzine, da jim je dovoljeno proglašati ramadan z minaretov kakor doslej z izklicevanjem v arabskem jeziku. Za topot je Kemal paša še kapituliral pred tradicijo.

Novi francoski poslanik v Rimu

Francoski poslanik v Rimu

Francoska vlada da vsakemu novo imenovanemu poslaniku šest mesecev premisleka, če sprejme svoje mesto ali ne. Senator de Jouvenel velja za pospeševalca francosko italijanskih stikov

Preklicana venia legendi

Turinske prosvetno ministrstvo je preklicalo dovoljenje za predavanja dr. Ani Siemsenovi, ki pripada politično socialno-demokratski stranki. Imenovani je bilo leta 1923 dovoljeno, da sme predavati na vseučilišču v Jeni. Ukaz o venia legendi je podpisal tedanji prosvetni minister Greil, ki je pripadal socialno-demokratski stranki. Zdej, ko so prišli na krmilo narodni socialisti, so to dovoljenje preklicali z motivacijo, da je bila dr. Siemsenova edina, ki si je drznila podpisati protest proti svojičasni suspenziji univ. docenta dr. Gumbela v Bonnu. Turinske prosvetne ministrstvo označuje to dejanje za brezdomovinski čin.

Smrt Radeckega pred 75 leti

Maršal Radecki

zmagovalec v Sardiniji in Primontu, pri Kustoci in Novarri, je umrl 5. januarja 1858 v visoki starosti 91 let. Italijani so se ga ball kakor vruga

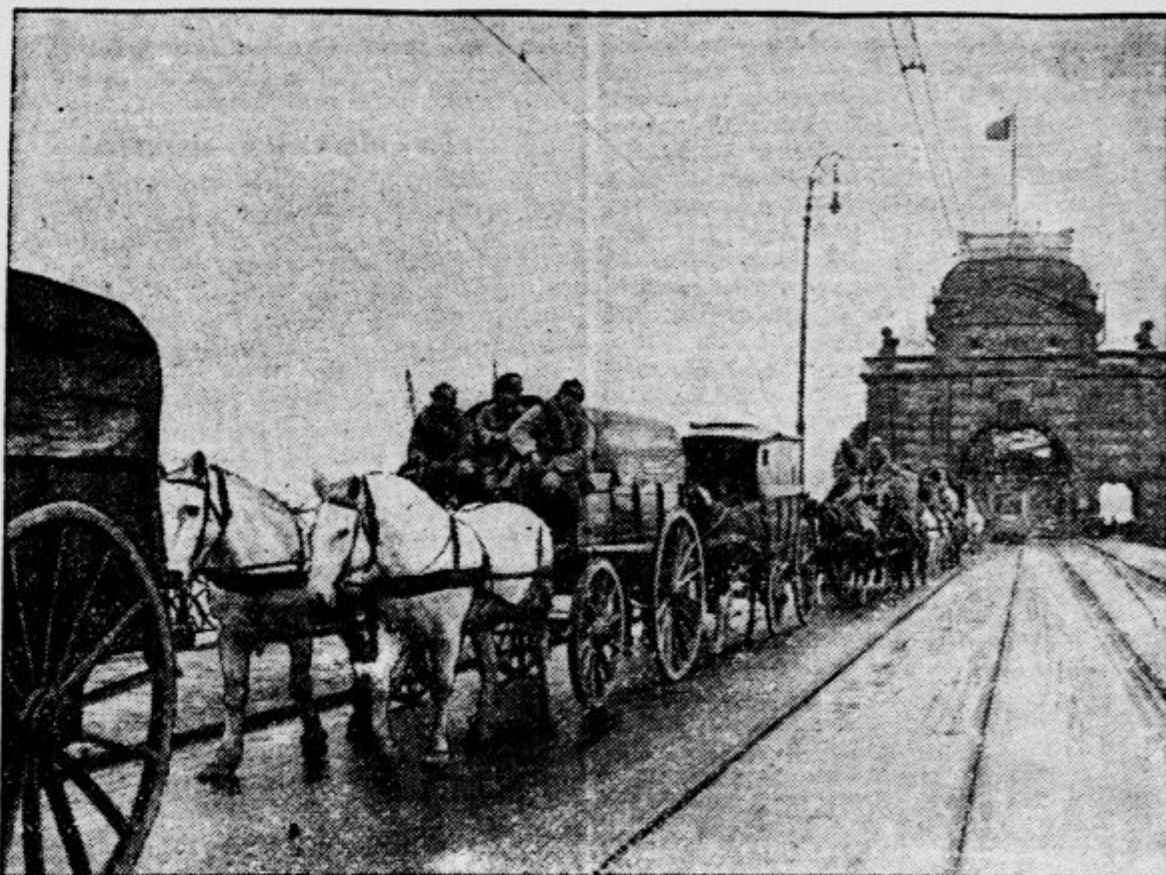
Prva zdravnica v Evropi

V samostanu Littenweiler v Freiburgu v Breisgauju je nedavno obhajala svoj 95. rojstni dan ženska, ki zasuži, da se njeno ime otme pozabljenju. To je Matilda Theyessen, roj. l. 1837 v Treru. Dama je doživela redko čast, da se je imatrikulirala kot prva slušateljica medicine v Evropi. Po medicinskih študijah pa je bila aprobrirana kot prva zdravnica na evropski colini.

Jubilarka je po očetu Francozinja. Njen oče je bil profesor na pariški Sorborni in se je pisal Lalougue. Matilda si je morala veliko prizadevati, da so jo sprejeli na vseučilišče. Šele po več neuspešnih poskusih se je mogla vrniti med slušateljce. Bila je prva ženska na kontinentu, omogoče pa tudi na vsem svetu, ki so ji dovolili študirati na univerzi, ki je bila dotlej dostopna le ključno moščin.

Imatrikulacijske ceremonije Matilde Lalougue je prisostvovalo 600 dijakov. Stvar ni potekla brez motenj. Mnogi komitroni so jo psovali in le naklonjenost profesorke zbora ji je omogočila, da je uspešno dovršila svoje študije. L. 1865 je dobila od Sorbonne priznanje ter naslov »officier de santé et de pharmacie«. S tem je prejela dovoljenje za zdravniško prakso, čeprav ji niso hoteli podeliti doktorata. Pozneje pa je posešla še belgijsko in portugalsko univerzo in si je v inozemstvu pridobila doktorsko diplomu. V nemško-francoski vojni l. 1870/71 je poslovala dr. Theyessenova kot zdravnica Rdečega križa in je bila v tem svetovju celo ranjena na bojišču.

Okupacija Poruhrja pred desetimi leti

Dne 11. januarja 1923 so francoske in belgijske čete vkorakale v Poruhrje, ker niso plačali Nemci zapadlega obveznega obroka vojne odškodnine

Tržaška Mata Hari

Zagonetna Dalmatinka, ki je končala na morišču

V nekem dunajskem listu poroča bivši avstrijski častnik Karl von Hasenauer o skrivnostni vojnici, ki je med vojno delala veliko preglavice avstrijskim vojaškim oblastim v Trstu.

Hasenauer je bil dodeljen tržaškemu vojaškemu poveljstvu in je zahajal kakor drugi častniki mnogo v razkošni hotel Excelsior ob nabrežju, kjer je navzlic bližnjemu grmenju topov in vsakodnevnim letalskim bojem nad Tržaškim zalivom vladalo še pravo mirovno življenje ob zvokih salonskega orkestra, med plesom in gostijami. Ena glavnih atrakcij hotela so bila mnoga dekleta, s katerimi so se zabavali s fronte ali na fronto odhajajoči častniki, a posebno pozornost je vzbujala prepleta mlada ženska, ki je bila prišla kot brodolomka s parnika »Barona Gautsch« v Trst in so jo poznali samo pod imenom »donna Celesta«.

Bila je baje Dalmatinka, častniki so se zanj zanimali tem bolj, ker je bila na videz nedostopna. Marsikateri junak okrog ženskih krlj si je zaman prizadeval, da bi se ji približal, tu pa tam pa se je to posrečilo kakšnemu v.šjemu častniku, zlasti štabnim oficirjem, a le po posredovanju nekega starega moškega, ki je služil v hotelu kot komisar in je bil z lepoto v prav nenavadnih zvezah.

V tistem času je imelo poveljstvo brezlične postaje pri Sv. Soboti, kjer so bile stacionirane podmornice, velike skrbi zaradi stalnih motenj svojih električnih valov. Te motnje so bile tem bolj nerazumljive, ker ni bilo v Trstu nobene druge brezlične postaje, a je vse kazalo, da izvirajo ti znaki baš iz Trsta. Šlo je gotovo

za kakšno vojniško brezlično postajo, kajti znaki so se ponavljali v angleškem in čisto tudi v španskem jeziku. Iz Pulje so poklicali posebnega strokovnjaka za radio, ki se je pa zaman trudil, da bi našel izvor skrivne oddajne postaje. Nekoliko dni po tem, ko se je donna Celesta seznanila z višjim štabnim častnikom, so Italijani s torpedovci, ki so se bile pripravile v megli, bombardirali stalovje pod Opčinami. Škode n: bilo, toda od tega dne so začela tudi italijanska letala z večjo smotrenostjo in z večjim uspehom krožiti nad raznimi važnimi vojaškimi objekti, nad podmorsko postajo, železniškimi napravami itd. Znak iz skrivnega brezličnega oddajnika so bili uvod k tem napadom in ni čudno, da se je oblasti polasčalo čedalje večje razburjenje.

Nekega dne pa je došel v hotel Excelsior trop mladih častnikov s fronte. Mladi ljudje so se dobro najeli in napili ter so naposled razigrani odšli v višje nadstropje, kjer so bile njih sobe. Kmalu nato je nastalo v tem nadstropju vpitje. Rado vedneži, ki so stekli tja, so imeli priloiko videti, kako so nekateri izmed mladih častnikov vlekli donno Celesto in starega komisijonarja doli po stopnicah, v eni izmed sob pa je bilo videti skozi odprta vrata majhen oddajni aparat, ki so ga baje netni sunki in brce razžele. Mladi častniki so bili vdrti v sobo, misleč, da bodo našli v njej kakšno pripravno žensko in so tako slučajno odkrili dolgo iskani oddajnik, a tudi oba vojuna, ki sta ga uporabljala. Nekoliko dni pozneje sta padla donna Celesta in komisijonar od vojaških sovnenik.

Mississippi je prestopil bregove

Cesta v Jaksonu se je spremenila naravnost v strugo odtekaajoče vode

Milijon potepuhov v Ameriki

Ameriško časopisje, ki je pred nekaj leti pisalo o brezdomski mladini v Rusiji, ugotavlja, da se kaže isti pojav sedaj tudi v Ameriki. Bivši policijski komisar v Washingtonu, brigadni general Glassford, je ustanovil društvo za zaščito mladih. Organizacija ima namen vrniti podivjane mladež, ki jo cenijo na milijon glav, normalnim razmeram. Za zaposlitev te mladih bo moral dovoliti kongres posebna sredstva, kajti doslej niso žrtvovali filantropi v ta namen niti centa.

Roosevelt — privatnik

Novo izvoljeni predsednik Zedinjenih držav Teodor Delano Roosevelt je 31. decembra 1932 odložil funkcije guvernerja v Albanyju. Ke: nastopi mesto predsednika Zedinjenih držav šele 4. marca, se bo lahko spočil, ker bo ves ta čas privatiziral.

Jubilej češkega lista

Pražki »Narodni Politika« je obhajala ob novem letu 50 letnico svojega obstoja. Izšla je na 88 straneh v nakladi 400.000 izvodov a prispevki odličnih politikov, med drugim dr. Kratochvíla, ministrstva Hodže, Matouška in Franka. Pozdrave je poslal listu tudi bivši praški nadškof dr. Kordač.

Aktivni Pariz

Pariški mestni svet je te dni sprejel proročen za l. 1933. Proračun izkazuje 3859 milijonov frankov ter prebitek 16 milijonov frankov.

ANEKDOTA

»AM vam mislam dejal, da vas bo moj postopek nasmadil? Sedaj ste čisto drug človek!« — »Ah, gospod doktor, ali bi lahko tudi račun poslali drugemu človeku?«

Vsak dan ena

»Tisoč dinarjev za risbo z ogljem? To pa je že preveč!«
»Gospod ravnatelj, pomislite vendar na sedanje cene ogilja!«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Concini je zahteval podrobnosti. A sel ni vedel Bog si ga vedi česa. Videl je bil, kako je kočija obstala pred grajskim vhomom in kako je nekdo planil k vratcem kočije ter sunil z bodalom v njeno notranjost. Po tem sunku je bil začul presunljiv krik. Nato je bil zdiral poročat njegovi svetlosti, kakor mu je bilo naročeno.

Ti podatki so bili prav za prav dokaj negotovi. Vendar se je Concini zadovoljil z njimi. Obraz mu je zažarel od silnega ponosa. Vzravnal se je v vsej svoji višini in sam pri sebi zavriskal:

»Vendar že! Zda sem jaz gospodar!»

Nato je z oblastnim glasom zaklical spremstvu:

»Na pot, gospoda! Na pot!»

Izpodbodel je konja in ga pogнал v dir; vsa četa jo je ubrala za njim, čez drn in strn, kar preko njiv, koder je bila najkrajša pot.

Čez nekaj minut je došel do grajskih zadnjih vrat, skozi katera je bila pred nekaj urami odšla Leonora. Pet ali šest mož je pustil zunaj, da bi pazili na konje; z ostalimi je planil v grad.

»Svetlost,« mu je rekel Saëtta, »med tem, ko boste vi pri svoji zali pričeli, stovim jaz pogledat h glavnemu vhodu. Rad bi videl, kaj dela Jehan. To je edino, kar me zanima.«

Bili so pri stolpu. Concini je pokimal; in v tem, ko je Saëtta s čilimi koraki krenil svojo pot, je on z drhtečo roko odrinil zapah in vstopil.

Odkar je bila Leonora odšla, je Bertille z neomajno mirnostjo

in odločnostjo pričakovala usodne minute. Concinijev prihod je torej ni presenetil. Kakor bi trenil, je skočila pokoncu in segla v nedrje, kjer je hranila strup. Pripravila se je.

Concini je z nogo zaloputnil vrata, ne da bi jih zaklenil. Zunaj so se šalili in grohotali njegovi oprčniki, kakor da bi bili doma. Očividno se ni prav nič bal, da bi mu ušla.

Brez besede se je postavil predno in se zasmel na vse grlo, z odurnim smehom, strašnejšim od najstrašnejše groznice.

A zdajci je ta smeh utihnil in se izpremenil v ostuden režaj; njegove črte so dobile okrutni izraz, in v temnih zrenicah mu je zažarela peklena iskra. Iztegnil je roko, jo spustil bledemu dekletu na ramo in zarohnel z glasom, v katerem ni bilo ničesar človeškega več:

»Moja si!»

Bertille ni omahnila.

»Z Bogom, Jehan!« je tiho zamrmrala. »Z Bogom, življenje! Z Bogom, ljubezen!»

To reki je po bliskovito, še preden ji je utegnil osupli Concini ubraniti, ponesla Leonoro steklenko k ustom...

Krajevsko kočija, ki smo jo videli, kako je v divjem diru pridrevila skozi vrata Sv. Antona, je dospela do bivšega kraljevega gradu. Izza morilskega pokusa pri Sv. Germanu na Trati, ki se je bil po zaslugi Pardaillana in njegovega sina izjalovil, so v kraljevo kočijo, kadarkoli je hotel zapustiti mesto, vsakokrat zapregli šestorico konj, in na sprednjih dveh sta vselej sedela dva postiljona.

Kočija je obstala v zagati pred privozi vrati. Prav tisti mah je v notranjosti kočije nekdo glasno vzkliknil:

»Ventre-saint-gris!!«

Ravaillac je planil iz svojega kota. Vzpel se je na podnožnik, se nagnil skozi odprta vrata in po bliskovito zamahnil z nožem, ki ga je držal v roki. Presunljiv vzkrik se je začul.

To je bilo tisto, kar je Concini človek videl in hitel sporočiti gospodarju.

V resnici je pa prestregla Ravaillacovo roko železna pest in jo stisnila kakor primež. In miren glas je vprašal, kakor z bridkim očitkom:

»Kaj, Jehan François, umoriti me hočeš?»

Ravaillac je odrevenel od groze. V tistem, ki je izrekel te besede, je bil zdajci spoznal Jehana. Jehan Hrabri je bil zagnal pravkaršnji krik, ki ga je imel Concini ogleduh za jek smrtno zadere žrve!

Ravaillacove blodne, izbuljene oči so v kočiji zaman iskale kralja. Ni ga bilo!

V kočiji so bili samo Pardaillan, čigar jeklena roka je držala morilca, Jehan, ki mu je srepo zrl v obraz, ne da bi se ganil, in Escargasse, ki je bil s svojim provansalskim glasom zaklical obče znano, najljubšo kletvico Henrika IV.: »Ventre-saint-gris!« — zato, da bi napadalec mislil, da sedi v kočiji kralj...

»Gospod Jehan Hrabri!« je zarohnel Ravaillac. »Preklet sem!!«

Tisti trenutek sta se ustavila ob kočiji jezdeci, ki ju je Saëtta imel za Jehana in njegovega očeta. Gringaille in Carcagne, našemljena v Pardaillanov in Jehanov plašč in klobuk, sta skočila s konj.

»Glavar,« je sporočil Gringaille, »strelci prihajajo! Preden mine četrt ure, bodo tu!«

Jehan je pokimal. Odprl je vrata, in vsi trije so stopili iz kočije.

BELO PLATNO ZA RJUHE

Široko 150 cm od 18 do 28 Din, rjava kontenina 150 cm od 16 do 20 Din, platno za kapne 180 šir. od 28 do 34 Din, šifoni najcenejši 6.50 Din, srednji 9 Din, najboljši 12 Din, maco in batist šifoni od 14 do 18 Din, kontenina bela in rjava najboljša 11 Din, berkali barvasti za damsko perilo od 10 Din naprej, inleti za pernice in blazine od 16 Din naprej, perje za blazine kg od 30 Din naprej, zelo dober puh kg 150 Din, najfiniši puh kg 300 Din, odeje klataste z dobro vato od 130 Din naprej, kakor tudi v vseh barvah brokat odeje v satenu in v svili nudi ter se priporoča trdka

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29.

Sport

Hockey na ledu — otvoritev sezone

Dvonedelno gostovanje Rumunov

Prvi nasprotnik Ilirije v letošnji sezoni bo Telefon Club Roman z Bukarešte. Ilirija se je pogodila z Rumuni prvotno za eno tekmo v Ljubljani, dočim bi se morala odigrati druga kot propagandna tekma v Zagrebu v režiji Zagrebškega klizackega društva. Ker pa je sednje v zadnjem hipu umaknilo svoj pristavek, se bosta odigrali obe tekmi v Ljubljani na sportnem drsalšču Ilirije pod Celovcem gradom. In sicer prva v soboto 7. t. m. ob 15. ter druga v nedeljo ob 11.

Telefon Club Roman je trenutno na turneji po Italiji in Avstriji. Svojo zadnjo tekmo pred nastopom v Ljubljani odigra na prizemlju 6. t. m. v Celovcu proti znanemu KAC, čigar lanskolletna ekshibicija 14:0 v tekmi proti Iliriji je nam vsem še dobro v spominu. Rezultat, ki ga bodo dosegli Rumuni v Celovcu, bo za nas prično merilo njihove jakosti. Moštvo TCR tvorijo izključno samo rumunski internacionalci, ki je doseglo v pretekli sezoni med drugimi te-le pomembne rezultate: BKE, madž. prvak 1:0; WEV, avstr. prvak 1:3; mestna rep. Lvova 2:1; drž. rep. Anglie 0:1; univ. team Prague 5:2.

Dvonedelno gostovanje Rumunov pa bo ne glede na ostalo sportni dogodek prvega reda, saj je to prvo gostovanje rumunskih sportnikov v naši ožji domovini. Ilirija pripravila rumunskim gostom pristen sprejem, dolžnost našega sportnega občinstva pa je, da z obilnim posetom dokumentira našo gostoljubnost in sportno zavestnost.

Corrigendum. V službenih vesteh LNP v sobotni številki od 31. p. m. so se vtihotapile pogrške, zato navajamo dotične odstavke, ki se pravilno glase tako: K točki 2. Ako določeni sodniki ne bodo vodili tekem, jih morajo podsavezi predati odboru za kaznovanje sodnikov za prestopke po čl. 10 kaz. pravilnika ZNS, a v ljavnost njihovih izkaznic se mora do nadaljnjega suspendirati; k točki 3. Naglaga se OZDS pri podsavezih, da sestavijo sezname sodnikov, ki se niso pokorili ne praviilnim sklepom zbora nogometnih sodnikov ter da sestavijo seznam onih, ki niso savezni sodniki, a so sposobni za vodstvo tekem, in to v prvi vrsti iz vrst članov pods. odborov in bivših igralcev. — Tiskovno LNP.

Zimsko sportni teden v Mariboru od 15. do 22. t. m. Ta prireditvev MZSP ka-

tere pokroviteljstvo je blagovolil prevzeti ban dravske banovine g. dr. Drago Marušić, je dobila sedaj tudi dovoljenje za polovično vožnjo v Maribor in nazaj za vse posetnike. Glasom odloka prometnega ministristva imajo potniki v Mariboru obdržati potne listke za brezplačni povratek s tem, da si prisrbe od Zimskosportnega podsaveza potrdilo o udeležbi. Za prihod v Maribor je veljavna ta olašava od 12. do 22. I., za povratek od 15. do 25. I. Potrdila se bodo izdajala pri Putniku in v trgovini Sport-Roglič, Grajski trg. Potrdilo in vstopnica k eni prireditvi bo veljala skupno 10 Din Program prireditve bo v podrobnem se objavljen. Glavna točka sportnih prireditvev bo mednarodna konkurenca na mariborski skakalnici, dalje skupinska tekma, propagandno umetniško drsanje in 16 km tekma za prvenstvo podsaveza poleg Maribora.

Ljubljanski zimsko-sportni podsavez ima drevi ob 20 v kavarni Emona važno sejo upravne odbora

Smučarski klub Ljubljana ponovno opozarja udeležence prvega tečaja na Koprivniku, da se vrši danes ob pol 20 njihov sestanek v damski sobi kavarne Emona. Člani tehničnega odbora nabi za zanesljivo udeležbo važne seje, ki se vrši po sestanku tekmovalcev približno ob pol 21. na istem kraju.

V program mariborskega zimsko-sportnega podsaveza se je vrnila neljuba po mošta. Skakalna tekma SK Celja v Celju bo 5. ne pa 12. februaria t. l.

Sk Ilirija. Seja poslovnege odbora bo drevi ob 20.30 v »Emoni«; posebej se vabi jo gg. načelniki plavalnega, nogometnega, obeh zimskih in zabavnega odska. Redna seja kluba je predložena na prih. torek.

Kofce. Temperatura —6. jasno, smuka ugodna na zasneženih krajih.

Sokol

Sokol I. na Taboru bo imel 17. t. m. ob 7. zvečer v mali dvorani na Taboru svoj redni glavni zbor z običajnim dnevnim redom. Če ob določeni uri ne bo navzočih dovolj članov, se bo vršil občni zbor uro kasneje ob vsakem številu članstva. Bratje in sestre pridite k polaganju računov o celoletnem delu in da z morebitnim nasveti in predlogi podnete bodoče delovanje Sokolskega društva Ljubljana IV. ima svojo redno letno skupščino v nedeljo dne 8. januarja ob 9 uri dopoldne v telovadnici šole na Prulah. — V sredo 4. t. m. ob pol 20 uri se bo vršil v salonu gostilne Marlene zaupni sestanek članstva, na katerem se bodo obpravljala vsa tekoča društvena vprašanja. — Za članstvo je udeležba na sestanku in letni skupščini strogo obvezna. Izkazila o članstvu in o plačani članarini prinese s seboj. — Uprava.

Sokolsko društvo v Medvodah ima 6. t. m. ob 15 v pisarni občine Medvode svoj redni občni zbor

Novoletna številka Sokolskega glasnika obhvalja poslanico starešinstva Saveza članstva in javnosti Poslanica bo prečitana na glavni skupščini društev in čet Br Stefan iz Zagreba je napisal članek o razmerih ob prehodu v leto 1933. Objavljena je tudi skica telovadšice nekrajnskega zleta v Ljubljani na telovadšču v Tivoliju. Po loč drugih članov je tudi članek dr. Mekske Kovačiča iz Maribora o »Socialni skrbi v Sokolstvu in mnogo zanimivih notic. Novoletna številka je porabila mnogo truda, zlasti iz Ljubljane za inseriranje in to opravičeno, saj priha Glasnik tedensko enkrat v vsi kraji Ljubljane ter da lahko smatramo kot izvrsten odlični organ, ki bi se moral enočasno hali unopštevati.

Razpored pokrajinskega zleta v Ljubljani je že v glavnih obrisih izdelan in obsega cel niz prireditvev počasnih od slavnostnega koncerta Glasbene Matice 21. tona meseca smučarske savyzne tekme 17. do 19. februaria, sokolski narodni tabor v Tacnu 25. maia, dan jugoslovanske voiske 1. junija, dan dišstva 18. junija, naraščajski in dečji zlet 25. junija, medžetne savyzne tekme 26. in 27. junija, glavne zletne dneve 28. in 29. junija in končno zleto po dravski banovini 30. junija. Na predvečer glavnega zleta bo na Taboru pozdravni večer, 28. predpoldne bodo na telovadšču skušnje in ob 11. slavnostni občni zbor »Ljubljanskega Sokola«, dopoldne prva jav-

HUMAR FRANC, splošno čevljarstvo

MOSTE, Zvezna ulica št. 8 (Zelena jama). Najfinjša izdelava vseh vrst čevljev za dame in gospode. Sprejemam v popravilo galos in snežne čevlje in vse v to stroko spadajoča dela. Izvršujem strokovno barvanje čevljev. 15479

na telovadba, zvečer slavnostna akademija »Ljubljanskega Sokola«. Drugi zletni dar bo ob 9. zjutraj svečan spreved Sokolstva po Ljubljani, na Kongresnem trgu slavnostno razvije novega prepora 70 letnico slavnostnega »Ljubljanskega Sokola«, popoldne druga javna telovadba in zvečer na prostoru volesojna ljudska veselica.

Drobne vesti iz našega Sokolstva. Za božičnico vestfalskih rokavov je nabralo Sokolstvo po raznih društvih okrog 2000 dinarjev, deloma v denarju, deloma v raznih uporabnih predmetih. Akoja se nadeljuje. Te dni bodo izdane v tisku proste vaje vseh oddekov za pokrajinski zlet v Ljubljani, tekmovalne vaje za poedine kategorije in panoge. Glasbeno spremljavo prostih vaj bodo oskrbeli za člane br. Mitja Svigelj, za članice, moški in ženske naraščaj br. V. Švajnar, za moško in žensko dečo br. Stjepan Han iz Zagreba. Ko bodo note izšle, bomo društva obvestili. Ljubljanka župa je priredila konec decembra velik gledališki tečaj, kjer so predavali priznani strokovnjaki ljubljanskega gledališča. Udeležilo se ga je nad 90 oseb.

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

ka— Evidenco nad kamniškimi prireditvami je na splošno željo društev prevzelo Tujsko-prometno društvo. K temu jih je predvsem napotila okolnost, da pade vnos po več prireditvev na en dan, potem pa smo zopet po ves tedni brez njih. Kamnik je tako majhno mesto, da komaj ena prireditvev v finančnem pogledu lahko uspe, zato je nujno potrebno, da si društva v lastnem interesu v medsebojnem sporazumu porazdelijo termine, s čimer jim je zagotovljen vsaj delni finančni uspeh. Svoje prireditve naj odslej društva pravčasno javijo na tajništvo Tujsko-prometnega društva, kjer bodo tudi lahko zvedeli, ali je termin prost ali zaseden.

ka— Francoski krožek si je uredil v nekdenjih prostorih hradnice na Štutni lepo sobo, v kateri se bodo odslej vršila predavanja in sestanki. Požrtvovalni prijatelji krožka so s sobo opremili v potrebnim inventarjem, da bo z novim letom že dostopna članom. Prvi sestanek vseh članov je bil v ponedeljek.

Iz šoštanja

š— Spremembe v občinskem odboru okoliške občine. Na mesto dosedanjega župana občne šoštanj — okolica g. Novaka Antona je z odlokom sreskega načelstva v Slovenjgradu imenovan mizarški mojster g. Perovec Anton, za podžupana pa poestnik g. Melanšek Ivan. Novi so tudi odborniki Bizjak Martin, Mlinar Anton in Dvornik Josip.

š— Gibanje prebivalstva šimelske župnije v letu 1932 je bilo takole: novorojenci je bilo 155, med njimi 79 dečkov in 76 deklic. Umrlo je 93 ljudi, poročenih je bilo 30 parov, trenutno pa šteje župnija 5600 duš.

š— Sadržarska podružnica za šoštanj in okolico si je na svojem letošnjem običnem zboru zvolila za predsednika znanega sadjarskega vseščaka g. Ivana Košana, ki bo nad 100 članov broječe sadjarsko društvo vodil v novem poslovnem letu gotovo večje in strokovnijaško. Na običnem zboru se je sklenilo čim prej pristopiti k ustanovitvi Sadržarske zadruge, ki bi naj obsegala

Stampilje

Sitar & Svetek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 18 340-30

SERŽANT DIAVOLO

učil, kako se ne sme živeti, kako se moraš spokoriti, kako se žrtvovati in kako ljubiti.

* * * Naročite skupino romanov iz »Jutro-ve« knjižnice, dokler veljajo znižane cene

Delajte kar hočete -

- Vaš Puder OSTANE

Mnogo moških je že bilo osvojenih z divno poltjo. Žene, ki poznajo to tajnost, uporabljajo vedno puder zmehšan s peno smetane. Ta puder ostane dolge ure na licu pri vetru, deževju in celo v najbolj razžarjeni plesni dvorani. Pena smetane napravi puder nevreden, popolnoma ga pripoji licu, pri tem pa odpravlja tudi svetlikanje nosa in vse, kar povzroča masno svetlikanje in druge neugodnosti na koži. V pudru Tokalon je pena smetane na patentiran način zmehšana z najfinjšim, na zraku posušenim pudrom. Puder Tokalon je edini puder iz riža, ki daje vsaki ženi svežo in nepopisljivo lepo mladostno polt, kateri se toliko divijo vsi moški.

Odšel je v boljše življenje naš dobri oče, stari oče in tast, gospod

Lovro Palovec

hišni posestnik

v 86. letu starosti.

Pogreb se bo vršil v sredo ob 14. uri iz Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta.

Sv. maša zadušnica bo v cerkvi sv. Jakoba v četrtek ob 7. uri zjutraj.

Ljubljana, dne 2. januarja 1933.

1704

Zalujoče rodbine: PALOVEC, ANDERWALD, VERNIC.

Radio

Torek, 3. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Radio - kvartet. — 12.45: Dnevne vesti — 13: Čas, radio-kvartet, borza — 17.30: Dvofakove skladbe — 18.30: Nemščina — 19: Jadransko morje tokom let — 19.30: Železniki — 20: Prenos orkestralnega koncerta z Dunaja. — 22: Čas, poročila plošče.

Sreda, 4. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti — 13: Čas, plošče, borza — 17.30: Otrski kotček — 18: Plošče. — 18.15: Fonetični poskusi dr. Vebra. — 19: Ruščina — 19.30: Literarna ura. — 20: Prenos opere iz Praga. — 22.15: Navoed časa in poročila. BEOGRAD 12.05: Radio - orkester. — 16: Narodna glasba. 20: Koncertni večer. — 20.30: Slušna igra. — 21.10: Orkester. — 22.10: Lohka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Prenos iz Praga. — PRAGA 19.20: Pesmi — 20: Prenos opere slonufce iz gledališča. — BRNO 19.20: Program kakor v Pragi. — VARSAVA 18: Lohka in plesna glasba. — 20: Poljski pevci in havalake kitare. — 21.10: Pevski koncert. — 21.50: Klavirski koncert. — 23: Godba za glas. — DUNAJ 11.20: Godalni kvartet. — 17.05: Popoldanski koncert. — 19.25: Prenos opere iz gledališča. — 20.05: Godba za glas. — PERTIN 20: Patetiko celovečerni oemii. — 21: Na poznane. Beethoven simfonija — Godba za glas. — KANTICSPERG 20.10: Simfonija. — Plesna glasba iz Berlina. — MOHLACKER 20: Zabavni program. — 22.45: Nočni koncert iz Monakovega. — RUDIMPESTA 17.30: Narodni ples. — 10.15: Pevski in violinski koncert. — 20.15: Dramski večer. — Plošče. — RIM 17.30: Koncert lahke glasbe. — 20.45: Večer operne glasbe.

Umrli je naša predobra, čez vse ljubljena mama

Marija Saksidova

prej poroč. VOVKOVA

Pokopali smo jo na Novega leta dan. Tisti, ki so jo poznali, znajo izmeriti našo žalost. Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili v težkih zadnjih dnevih, še posebej onim mnogim, ki so mammo z nami spremljali na njeni zadnji poti in ji v slovo dali toliko lepega cvetja.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1933.

Bogomir Saksida, soprog; Olga Čermeljova, adv. dr. Viktor Vovk, adv. dr. Janko Vovk, Mimica Požrjeva, advok. vdova, Ljudmila Volčičeva, Mirko Saksida, otroci; Prof. dr. Lovro Čermelj, cand. ing. Ljubomir Volčič, zeta; Marija Vovkova, Ida Vovkova, sinah; Vlasta in Samo Čermelj, Sergej in Saša Vovk, Jože Požru, Mitja Volčič, vnuki in vnukinje. 1695

